

Vlada Republike Slovenije

NACIONALNI REFORMNI PROGRAM 2012–2013

12. april 2012

KAZALO

Uvod	3
1. Makroekonomski ukrepi za stabilnost javnih financ.....	5
2. Načrt reform in ukrepov	8
2.1 Pametna rast.....	8
2.2 Vključujoča rast.....	15
2.3 Trajnostna rast.....	20
3. Simulacije učinkov nekaterih ukrepov z DSGE modelom	24
4. Javna razprava	26

Prilogi:

Tabela 1: Poročilo za ocenjevanje specifičnih priporočil in makro strukturnih ukrepov v NRP 2011

Tabela 2: Poročilo o ukrepih za doseganje ciljev EU2020 in ostalih zavez za leto 2011– s predlogom ocene učinkov po programskem proračunu

Uvod

Mednarodno ekonomsko okolje sta v letu 2011 zaznamovali šibka gospodarska rast in negotovost na finančnih trgih. Gospodarska rast v letu 2011 se je v celotni EU gibala pod spomladanskimi in jesenskimi ocenami, močno pa se je znižala tudi napoved rasti BDP za leto 2012 po posameznih državah članicah.

Evropska komisija v svoji vmesni napovedi za gospodarstvo EU v letu 2012 ne pričakuje rasti, evrsko območje pa bo v letu 2012 zabeležilo 0,3-odstotno krčenje. V primerjavi z jesensko napovedjo so gospodarske napovedi za EU popravljene navzdol za 0,6 odstotne točke, za evrsko območje pa je negativni popravek za 0,8 odstotne točke. Vmesna gospodarska napoved Evropske komisije temelji na predpostavki, da bodo sprejeti in izvedeni ustrezni ukrepi ekonomske politike za premagovanje krize državnega dolga tako na EU ravni kakor tudi na ravni posameznih držav članic.

Slovenija je ponovni upočasnjeni rasti mednarodnega gospodarstva, podobno kakor v letu 2009, izpostavljena predvsem prek mednarodne trgovine. Pričakovana počasnejša rast v ključnih trgovinskih partnericah iz evrskega območja bo precej vplivala tudi na Slovenijo. Nemčija naj bi letos po napovedih Evropske komisije beležila 0,6-odstotno rast (jesenska napoved +0,8 %), za Francijo je napovedana 0,4-odstotna gospodarska rast (jesenska napoved +0,6 %), italijansko gospodarstvo naj bi se skrčilo za 1,3 % (jesenska napoved +0,1 %).

Gospodarska aktivnost v Sloveniji je v letu 2011 po prvih podatkih SURS nazadovala za 0,2 %, krčenje pa naj bi se nadaljevalo tudi v letu 2012. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (UMAR) v pomladanski napovedi za leto 2012 napoveduje 0,9-odstotno zmanjšanje BDP, pri čemer so že upoštevana vladna izhodišča za pripravo rebalansa proračuna 2012. Poslabšanje napovedi je posledica pričakovanega poslabšanja razmer v zunanjem okolju, nadaljnega zmanjševanja investicij, zadržane zasebne potrošnje in varčevalnih ukrepov države. Razmere pa so povezane tudi s prepočasnim prilagajanjem države in gospodarstva na spreminjajoče se tržne razmere. Podaljšana blaga recesija že poteka.

Tabela 1: Ključni kazalniki gospodarske rasti, Slovenija 2009–2013

Realna rast v %	2009	2010	2011	2012n	2013n
Bruto domači proizvod	-8,0	1,4	-0,2	-0,9	1,2
Izvoz (blago in storitve)	-17,2	9,5	6,8	1,4	5,4
Uvoz (blago in storitve)	-19,6	7,2	4,7	-1,6	4,9
Zasebna potrošnja	-0,1	-0,7	-0,2	-1,2	0,2
Bruto investicije v osnovna sredstva	-23,3	-8,3	-10,7	-1,5	4,0
Državna potrošnja	2,9	1,5	-0,9	-3,5	-0,7

Vir: SURS, februar 2012, in UMAR, Pomladanska napoved gospodarskih gibanj, marec 2012.

Izvoz se je v letu 2011 upočasnil in dosegel 6,8-odstotno rast, medtem ko je rast uvoza znašala 4,7 odstotkov. Skladno s tem se je znižal primanjkljaj tekočega računa plačilne bilance na 1,0 % BDP. Za leto 2012 je zaradi pričakovane upočasnitve ekonomske aktivnosti v glavnih trgovinskih partnericah napovedana precej nižja rast izvoza, kar se bo ob nadaljnjem zniževanju domače potrošnje izrazilo v znižanju uvoza. Posledično bi Slovenija v letu 2012 lahko beležila presežek v trgovinski bilanci.

Domače povpraševanje je bilo v letu 2011 šibko. Poraba gospodinjstev se je znižala za 0,2 %, državna poraba za 0,9 % in investicije v osnovna sredstva za 10,7 %. Povpraševanje gospodinjstev in države v 2012 bo še naprej negativno (-1,2 % oziroma -3,5 %), predviden je tudi padec investicijske porabe, ki naj bi se v primerjavi z letom 2011 znižala še za 1,5 %.

Razmere na slovenskem trgu dela se poslabšujejo, saj se je v letu 2011 stopnja registrirane brezposelnosti povišala za 1,1 odstotne točke, na 11,8 %, anketna pa za 0,8-odstotne točke, na 8,1 %. Za leto 2012 se ne pričakuje izboljšanje razmer, predvideva se celo nadaljnje povečevanje brezposelnosti – tako registrirane, na 12,9 %, kakor tudi anketne, na 8,8 %. V letu 2011 je nominalna rast bruto plač dosegla 2 %, realno 0,2 %. To je izključno posledica rasti plač v zasebnem sektorju. Plače v javnem sektorju so ostale na enaki ravni kakor leto prej. V letu 2012 bodo povprečne plače po oceni UMAR realno nazadovale za 0,2 odstotka. Rast cen življenjskih potrebščin je v letu 2011 znašala 2 %, prav toliko naj bi dosegla tudi v 2012.

Tabela 2: Zaposlenost, plače, produktivnost, stroški dela in inflacija 2009–2013

Letna rast v %	2009	2010	2011	2012n	2013n
Zaposlenost (po SNA)	-1,8	-2,5	-1,7	-2,2	-1,2
Stopnja brezposelnosti (ILO v %)	5,9	7,3	8,1	8,8	9,3
Plača na zaposlenega (realno, bruto)	2,5	2,1	0,2	-0,2	0,1
Produktivnost (BDP na zaposlenega, realno)	-6,3	4,0	1,6	1,4	2,4
Stroški dela na enoto proizvoda (nominalno)	8,7	0,3	0,4	0,4	-0,5
Inflacija (konec leta)	1,8	1,9	2,0	2,0	1,9

Vir: SURS, februar 2012, in UMAR, Pomladanska napoved gospodarskih gibanj, marec 2012.

Javnofinančni prihodki Slovenije so bili v letu 2011 po predhodnih podatkih (Bilten javnih financ, marec 2012) nominalno za 1,3 % višji kakor leta 2010, predvsem na račun davka od dohodka pravnih oseb, medtem ko je bila rast drugih davčnih prihodkov skromna. Javnofinančni odhodki pa so se leta 2011 v primerjavi z letom 2010 nominalno znižali za 0,9 %, predvsem zaradi večjega upada investicijskih odhodov in subvencij, medtem ko so se odhodki za obresti, pa tudi transferi posameznikom in gospodinjstvom, precej povečali.

Tabela 3: Javne finance, 2009–2011*

% od BDP	2009	2010	2011
Saldo sektorja država	-6,1	-5,8	-6,4
Dolg sektorja država	35,3	38,8	47,6

Vir: SURS, ESA-metodologija. *Ocene in napovedi za 2012–2013 bodo podane v Programu stabilnosti.

Primanjkljaj sektorja države je v letu 2011 dosegel 6,4 % BDP. Na to so vplivale tudi specifične transakcije, ki so skladno s Priročnikom EU o primanjkljaju in dolgu države prikazane kot tekoči transfer kapitala (pokrivanje izgub državnih podjetij z dokapitalizacijo, prepoznanje terjatev državnih podjetij in plačila zapadlih državnih poroštev). V letu 2011 so tovrstni transferji kapitala znašali skupaj 459 milijonov EUR ali 1,3 % BDP, v letu 2010 pa bistveno manj, 93 milijonov EUR ali 0,3 % BDP. V letu 2011 je država dokapitalizirala NLB, d. d. (243 milijonov EUR), Adrio Airways (49 milijonov EUR), Peko, d. d. (6 milijonov EUR) in Nafto Lendava (10 milijonov EUR), prevzela terjatve Slovenskih železnic v vrednosti 119 milijonov EUR (v letu 2010 43 milijonov EUR), plačala 20 milijonov EUR zapadlih poroštev (v letu 2010 7 milijonov EUR) in prevzela dolg javnega podjetja za izgradnjo savskih elektrarn INFRA, d.o.o. v vrednosti 10 milijonov EUR (leto prej 33 milijonov EUR). Brez navedenih enkratnih transakcij bi primanjkljaj sektorja država v letu 2010 znašal 5,7 % BDP, leta 2011 pa 5,1 % BDP.

Konsolidirani bruto dolg države za Slovenijo je primerjalno z državami v evrskem območju na razmeroma nizki ravni, vendar od leta 2008 naprej strmo narašča, zato je ključni cilj ekonomske politike v letih 2012 in 2013 konsolidacija javnih financ.

Po močno zaostrenih razmerah na finančnih trgih, ko je **donos na desetletno obveznico Republike Slovenije** jeseni 2011 presegel psihološko mejo sedmih odstotkov, so se razmere v začetku leta 2012, kljub dodatnemu znižanju bonitetne ocene, nekoliko umirile, čeprav donosi ostajajo nadpovprečni.

Donosnost do dospelja slovenskih obveznic je v začetku aprila dosegla 5,27 % in je presegala nemške obveznice za 378 bazičnih točk.

1. Makroekonomski ukrepi za stabilnost javnih financ

Prednostne naloge Letnega pregleda rasti

– Izvedba diferencirane in rasti prijazne fiskalne konsolidacije.

Slovenija bo za krepitev rasti, povečanje konkurenčnosti in stabilizacijo javnih financ izvedla vrsto ukrepov, ki bodo skladni s priporočili Letnega pregleda rasti EU, zavez iz pakta Evro plus ter cilji EU 2020. Prav tako Vlada RS skuša oživiti socialni dialog in uskladiti ter sprejeti Socialni sporazum, katerega izhodišča so podpisana, posamezni ukrepi pa se še usklajujejo, predvidoma do konca junija.

Jasen signal finančnim trgom glede stabilnosti javnih financ

V letu 2012 in 2013 bo skladno z zahtevami Pakta za stabilnost in rast potrebna fiskalna konsolidacija s ciljem **znižanja javnofinančnega primanjkljaja pod mejo 3 % BDP**. Cilj bo dosežen z ukrepi na področju javnofinančnih odhodkov in prihodkov, ob hkratnih ukrepih za spodbujanje gospodarske aktivnosti in višanje konkurenčnosti gospodarstva. Slovenija bo pri tem upoštevala načelo krepitve odgovornosti do javnosti in zagotavljanja kakovosti javnih storitev v okviru razpoložljivih sredstev. Upoštevana bo sorazmernost in uravnoveženost ukrepov, ki bodo zajeli vsa področja politik. Del ukrepov na področju socialne politike in trga dela je predlagan po načelu selektivnosti, tako da bolj prizadene ljudi s sorazmerno višjimi aktivnimi dohodki. Cilj fiskalne konsolidacije je trajna strukturna prilagoditev javnih financ.

Uravnoveženje javnih financ bo na odhodkovni strani obsegalo ukrepe na treh ključnih področjih: (i) notranje varčevanje, (ii) prilagoditve delovanja javnega sektorja in (iii) prilagoditve pri programih in politikah¹. Ukrepi, ki se nanašajo na stroške dela zaposlenih v javnem sektorju, so v usklajevanju s socialnimi partnerji, in vključujejo tako ukrepe na področju plač zaposlenih v javnem sektorju kot ukrepe na področju povračil stroškov ter drugih prejemkov zaposlenih. Poleg tega bo v javnem sektorju v povezavi z reorganizacijo institucij in racionalizacijo dela prišlo tudi do zmanjšanja skupnega števila zaposlenih za nekaj odstotkov. Predvideno je tudi zmanjšanje materialnih stroškov ter izdatkov za investicije. Poleg teh so predvideni tudi ukrepi v okviru posameznih politik ali posameznih ministrstev s spremembami predpisov in izvedbenih dokumentov, ki bodo omogočili doseganje ključnih ciljev politik z nižjimi izdatki.

Znižanje davčnih bremen v korist gospodarstva

Ukrepi na strani javnofinančnih prihodkov se delijo v dva sklopa: stimulatívne davčne spremembe, katerih cilj je spodbuditi zagon gospodarske dejavnosti in zaposlovanja, ter solidarnostne spremembe, katerih cilj je, da breme fiskalne konsolidacije v večji meri nosijo premožnejši

¹ Podrobneje v Programu Stabilnosti, oz. po končanih usklajevanjih s socialnimi partnerji.

posamezniki. Kot dodatni vir prihodkov vlada tudi povečuje trošarine na cigarete in rezan tobak ter trošarine na alkohol in alkoholne pijače. Z letom 2012 se bodo zaradi sprememb na področju finančnih obremenitev v povezavi z emisijami CO₂, začeli povečevati prihodki od avkcij za emisijske kupone. Del povečanja davčnih prihodkov se bo dosegel tudi z učinkovitejšim pobiranjem davkov in drugimi ukrepi, ki bodo znižali obseg sive ekonomije.

V letu 2012 je vlada Državnemu zboru Republike Slovenije hkrati s predložitvijo rebalansa proračuna predlagala stimulatívne **ukrepe za postopno zmanjševanje davčnega bremena podjetij in posameznikov**, vendar le v obsegu, ki ga dopušča primarni cilj javnofinančne politike leta 2012, tj. javnofinančna konsolidacija. Vlada je predlagala povišanje davčnih olajšav za vlaganja v raziskave in razvoj na 100 %, davčnih olajšav za vlaganja v investicije na 40 % investiranega zneska. Poleg tega vlada predlaga, da se nominalna davčna stopnja davka od dohodkov pravnih oseb postopno zniža na raven 15 %, in sicer tako, da bo ta stopnja že v letu 2012 znašala 18 %, nato pa se bo vsako nadaljnje leto znižala za eno odstotno točko. Na področju obdavčevanja fizičnih oseb vlada predlaga spremembo dohodninske lestvice tako, da se določi višja meja dohodkov, od katere se dohodnina plačuje po najvišji, 41-odstotni davčni stopnji, tj. 1,5-kratnik povprečne plače v Sloveniji. Ocena vpliva navedenih ukrepov na proračunske prihodke bo podana v Programu stabilnosti 2012.

Vlada na predlog socialnih partnerjev pripravlja tudi sklop solidarnostnih davčnih sprememb. Gre za pripravo nekaterih novih davkov ali povišanje obstoječih davčnih stopenj. Predlagane spremembe vključujejo uvedbo davka na finančne transakcije (izhodišče pravnega urejanja je predlog evropske direktive), dodatno obdavčitev nepremičnega premoženja večje vrednosti (krizni davek na nepremičnine visoke vrednosti, obdavčitev izjemnih dobičkov iz prodaje zemljišč po spremembi namembnosti, obdavčitev nezazidanih stavbnih zemljišč), dodatno obdavčitev premoženja večje vrednosti (vozila in plovila višjih cenovnih razredov in večje zmogljivosti), povišanje stopnje cedularne obdavčitve dohodkov od kapitala (kapitalskih dobičkov, dividend in obresti) z 20 % na 25 % ter možnost uvedbe dodatnega dohodninskega razreda (med 45 % in 50 % za letne dohodke nad mejo med 70.000 in 100.000 EUR).

Da bi se še dodatno prispevalo h konkurenčnosti slovenskega gospodarstva, so v naslednjih letih načrtovane še nadaljnje spremembe, namenjene predvsem hitremu in enostavnemu izpolnjevanju davčnih obveznosti, posebna pozornost pa bo pri tem namenjena malim in mikro podjetjem (odprava administrativnih ovir, povečana uporaba elektronskega poslovanja z davčnim in carinskim organom in uvedba sistema pavšalne obdavčitve).

Hkrati vlada pričakuje, da bo sestava ukrepov v obliki znižanja davčnih bremen, enostavnega izpolnjevanja davčnih obveznosti, učinkovitega nadzora ter ukrepov za dvig zavesti o prostovoljnem plačevanju davkov, prispevala k **zmanjšanju sive ekonomije**.

Za stabiliziranje javnih financ in krepitev proračunske discipline v srednjeročnem obdobju je vlada predlagala državnemu zboru **vključitev fiskalnega pravila v ustavo** in sprejetje ustreznega izvedbenega zakona. Za zagotavljanje gospodarske stabilnosti in dolgoročne vzdržnosti javnih financ je predvideno fiskalno pravilo, s katerim se uravnoteženost proračunov zagotavlja tako, da se predvideni obseg odhodkov proračunov navzgor omejuje s predvidenim obsegom prihodkov proračunov, pomnoženim s količnikom trendne in napovedane ravni bruto domačega proizvoda. Predlog izvedbenega zakona tudi krepi vlogo fiskalnega sveta kot samostojnega in neodvisnega posvetovalnega telesa za neodvisno oceno javnofinančne politike. Fiskalni svet bo po tem predlogu pred začetkom priprave proračunov k predvidenemu obsegu prihodkov in odhodkov izdal stališče, ki ga bo vlada upoštevala pri oblikovanju predloga proračuna.

Dostojne in pravične pokojnine

Spremembe **pokojninskega sistema** bodo dogovorjene s socialnimi partnerji v največji možni meri, saj je bila pokojninska reforma enkrat že zavrnjena na referendumu. Kljub navedenemu je že v letošnjem letu predvideno, da se znižajo prejemki iz pokojnin, ki nimajo podlage v plačanih prispevkih. Prav tako bodo izdatki pokojninske blagajne z lani sprejetim prenosom varstvenega dodatka med socialne transferje, vezane tudi na premoženjski cenzus in s predlaganim začasnim znižanjem letnega dodatka za upokojence. Vlada bo v okviru socialnega dialoga o prenovi pokojninske zakonodaje predlagala takšne pogoje za pridobitev pravic iz pokojninskega zavarovanja, ki bodo skupaj s spremljajočimi ukrepi omogočili dvig dejanske upokojitvene starosti. Prenovljeni sistem bo predvidoma temeljil na večstebnem sistemu. Na eni strani bo zagotavljal večjo povezanost med vplačanimi prispevki in pokojninami, vključno s podaljšanjem delovne dobe, potrebne za pridobitev polne pokojnine, na drugi strani pa omogočal »primerne« pokojnine vsem, ki zaradi utemeljenih okoliščin niso privarčevali dovolj sredstev. Sistem bo postal bolj pregleden in zavezancem dajal vse informacije o vplačanih sredstvih in pričakovani višini pokojnin.

Finančni sistem mora biti servis gospodarstva

V bančništvu se bo ob pomanjkanju javnofinančnih sredstev za dodatne dokapitalizacije iskal zasebni kapital. Z zagotovitvijo dodatnega kapitala v bankah se bo reševal tudi problem kreditnega krča, ki otežuje ponovni zagon gospodarske aktivnosti v zasebnem sektorju. Zahteve po kapitalski ustreznosti namreč bankam onemogočajo, da hkrati pripoznajo slabe kredite in razširijo svojo posojilno aktivnost. Dokapitalizacija Nove Ljubljanske banke, d. d. mora biti izvedena na zahtevo Evropskega bančnega organa (EBA) in Banke Slovenije do 30. junija 2012, prednostno brez neposrednega sodelovanja proračunskih sredstev Republike Slovenije.

Operativnost upravljanja kapitalskih naložb

Strateški dokumenti na področju upravljanja kapitalskih naložb, na podlagi katerih deluje Agencija za upravljanje kapitalskih naložb Republike Slovenije, še niso sprejeti. Da bi se uredilo upravljanje kapitalskih naložb, je Vlada Republike Slovenije sprejela dopolnitve Zakona o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije in s tem omogočila sistemsko rešitev vsaj za primere, pri katerih je potrebno nujno ukrepanje za zagotovitev gospodarske, finančne ali fiskalne stabilnosti. Poleg tega vlada pripravlja celovit koncept upravljanja naložb Republike Slovenije z namenom skoncentrirati upravljanje naložb Republike Slovenije in družb v njeni lasti.

2. Načrt reform in ukrepov

2.1 Pametna rast

<u>Prednostne naloge Letnega pregleda rasti:</u>

• Ponovna vzpostavitev dodeljevanja posojil gospodarstvu.

Odprava kreditnega krča

Banke morajo pri obnavljanju in odobravanju novih posojil upoštevati relativno visoko zadolženost podjetij glede na njihov lastniški kapital, povečano negotovost glede dostopnosti do tujih virov financiranja in tveganje poslovanja, še posebno v dejavnostih, ki jih je kriza močneje prizadela. Hkrati s preoblikovanjem virov financiranja bank ter z visokimi stroški oslabitev in rezervacij se ti dejavniki izražajo v višjih posojilnih obrestnih merah glede na povprečje evrskega območja. Pomladanska napoved gospodarskih gibanj (UMAR) predpostavlja, da bo kreditna aktivnost v Sloveniji tudi v letu 2012 ostala skromna. Izboljšanja ni pričakovati pred letom 2013.

Bančno financiranje slovenskih podjetij in nefinančnih institucij se je lani močno skrčilo – potem ko so v letu 2009 podjetja in nefinančne institucije še neto črpala domače in tuje kredite, so jih lani neto odplačala v višini skoraj 400 mio. EUR. Tudi banke so lani neto odplačale za 1,5 milijarde evrov tujih vlog in kreditov, kar je za polovico manj kakor v letu 2009.

Poleg komercialnih bank sta na trgu še dve instituciji, ki financirata podjetja:

- SID banka: poleg klasičnih financiranj in zavarovanja izvoznih poslov tudi financiranje internacionalizacije in promocije MSP. Razvijali bodo tudi nove produkte in posojila za razvojne projekte (s kombinacijo sredstev ministrstev in drugih institucij, npr. EIB).
- Slovenski podjetniški sklad (SPS): razvija produkte lastniškega in dolžniškega financiranja za MSP (garancij s subvencijo obrestne mere, tvegan kapital). SPS ter Javni sklad RS za regionalni razvoj in razvoj podeželja bosta združena v enotni sklad, združila bosta znanje in sinergije (upoštevanje specifičnih razvojnih prednostnih nalog regij).

Za pomoč MSP je pomembno tudi poenostaviti domače administrativne postopke in v večjem obsegu zagotoviti domače sofinanciranje. Predvideno je tudi polno izkoriščanje potencialov SID, ECB, EIB za financiranje podjetij, razvojnih projektov in bank.

Prednostne naloge Letnega pregleda rasti:

- Spodbujanje rasti in konkurenčnosti za danes in jutri.

Povečanje konkurenčnosti najbolj ustvarjalnih

Za krepitev gospodarske rasti so kot protiutež krčenju javne porabe predvidene spremembe na davčnem področju. Veljavna dohodninska lestvica omejuje konkurenčnost strokovnjakov, saj se prehod v najvišji razred dohodnine začne že pri 1,3-kratniku povprečne plače. Obdavčitev se bo spremenila tako, da bodo najbolj ustvarjalni manj obdavčeni in posledično bolj konkurenčni, in sicer se bo postopno dvignila meja za prehod v najvišji dohodninski razred. Letos je predlagan prvi korak, in sicer dvig meje na 1,5-kratnik povprečne plače.

Sistematično bo podprta uporaba oblikovanja, blagovnih znamk in drugih oblik inoviranja, ki bodo prispevale k višji dodani vrednosti v podjetjih. Zaradi zaostrenih finančnih razmer se bodo znova proučili instrumenti subvencij za ohranjanje delovnih mest podjetjih v težavah (znižanje sredstev oziroma ohranitev le tistih, ki so se izkazale za učinkovite) ter izvedla racionalizacija zapiranja rudnikov in podobnih programov.

Administrativni postopki in davčna obremenitev predstavljajo ovire in posledične stroške za majhna in novonastala podjetja. Ker slednja predstavljajo enega izmed najbolj perspektivnih in pomembnih delov gospodarstva, bo uvedena pavšalna obdavčitev za samostojne podjetnike.

Domače in tuje investicije

Podpora domačim in tujim investicijam kot spodbuda za gospodarsko rast se bo izvajala z naslednjimi ukrepi:

- Uvedba koncepta »vse na enem mestu«, ki bo domačim in tujim investitorjem omogočal, da uredijo vse administrativne korake prek enotne vstopne točke v primerno kratkem času (npr. v 90 dneh).
- Aktivnosti in pomoč podjetjem pri iskanju tujih strateških partnerjev pri neposrednih tujih investicijah in portfeljskih investicijah prek investicijskega "vse na enem mestu" ter z delovanjem gospodarske diplomacije.
- Seznam in vsebine pomembnejših investicijskih projektov na infrastrukturnem, energetske, okoljskem področju itd., ki so primerni za javno zasebno partnerstvo. Iskanje z mednarodnimi razpisi in neposrednimi predstavitvami pri potencialnih tujih investicijskih skladih, podjetjih in podobno.

Internacionalizacija gospodarstva

Izboljšala se bo podpora internacionalizaciji gospodarstva na obstoječih bližnjih trgih, potekale bodo dejavnosti za spodbujanje vstopa podjetij na oddaljene trge, posebno pa internacionalizacija malih in srednjih podjetij. V ta namen se bo:

- Intenziviralo delovanje gospodarske diplomacije, katere cilj je povečati učinkovitost – s krepitvijo gospodarskega sodelovanja med podjetji s povečanjem mednarodne menjave in privabljanjem tujih investitorjev.
- Izboljšana bo koordinacija institucij za podporo delovanja podjetij (TIA, JAPTI, STO) – zato bodo navedene agencije in institucije združene s ciljem dajanja informacij o možnostih tehnološkega sodelovanja, izvoznega poslovanja, podjetniških priložnosti itd., na

domačem in tujih trgih – na enem mestu, kar bo koristilo vsem podjetjem, posebno malim in srednjim. Subjekti, ki bi imeli od omenjenih institucij koristi, bi lahko v obliki pristojbine prispevali k njihovemu financiranju (znižanje proračunskega vira).

Prednostne naloge Letnega pregleda rasti:

- Posodobitev javne uprave.

Umeščanje objektov v prostor ne sme biti več ovira za investicije

Eno od večjih težav pri uvrščanju Slovenije na globalnih lestvicah konkurenčnosti predstavlja umeščanje objektov v prostor. Na tem področju bo vlada za odpravo dolgotrajnih postopkov zagotovila večjo fleksibilnost sistema prostorskega načrtovanja ob uporabi modernih tehnologij, vzpostavila učinkovite mehanizme za sprejemanje odločitev, jasno določila in izvajala pristojnosti in odgovornost posameznih deležnikov v teh procesih ter tako dosegla pravočasno usklajevanje in pospešitev postopkov načrtovanja. Za odpravo administrativnih ovir bo uvedla tudi spremembe in izboljšave na področju graditve objektov v tistih delih, kjer je mogoče z manjšimi popravki doseči velik učinek. Na primer spoštovanje načela »molk je odobritev«, pri soglasjih potrebnih pred vložitvijo zahteve za gradbeno dovoljenje (ko to ni v neskladju s predpisi EU), brezplačnost vseh soglasij, izdaja vseh soglasij najpozneje v enem mesecu, na področju varstva okolja pa največ v dveh mesecih.

Vzpostavili bomo infrastrukturo za prostorske informacije in prostorski informacijski sistem, izboljšali podatke o nepremičninah in zemljiščih, na katerih je gradnja dejansko možna, ter združili zemljiško knjigo, zemljiški kataster in kataster stavb. S tem bo ob nezmanjšani skrbi za kakovosten razvoj prostora povečana privlačnost Slovenije za investicije ter zmanjšani stroški poslovanja podjetij.

Država dela za ljudi in podjetja

Slovenija spada med države z zelo visokim številom **reguliranih poklicev** in v sam vrh EU, kjer je povprečno število reguliranih poklicev 100. V Sloveniji je v evidenci reguliranih poklicev oziroma reguliranih poklicnih dejavnosti 319 poklicev, za katere mora posameznik izpolnjevati formalno (zakonsko) določene pogoje za vstop ali opravljanje določenega poklica. Zakonsko določanje pogojev in meril povzroča nefleksibilnost trga dela, neprijazno poslovno okolje in ne zagotavlja nujno kakovosti pri opravljanju določenega poklica. Delodajalec bi lahko v svojih internih aktih še vedno predpisal smer in stopnjo izobrazbe za opravljanje določenega poklica, vendar bi se mu pustil večji manevrski prostor. V okviru projekta vzpostavitve enotne kontaktne točke (EKT) bomo pregledali vse pogoje v sedanji zakonodaji za opravljanje poklicev in dejavnosti ter pripravili predlog sprememb zakonodaje za tiste pogoje, ki se podvajajo ali so nepotrebni. Spletni portal EKT bo v prvi fazi omogočil enostaven, pregleden in hiter dostop do vseh potrebnih informacij za opravljanje dejavnosti oziroma poklicev, v drugi fazi pa bo ponudil možnost za pridobitev dovoljenja na daljavo, po spletu, tudi čezmejno. Prek EKT bodo uporabniki lahko opravili vse postopke in formalnosti, potrebne za začetek opravljanja dejavnosti. Učinki se bodo izkazali v zmanjšanju administrativnih obremenitev gospodarstva, kar bo pomembno prispevalo k vzpostavitvi prijaznega poslovnega okolja.

Digitalizacija gospodarstva in družbe na osnovi IKT

Določeni bodo ukrepi za razvoj na šestih prednostnih področjih: informacijska družba v podporo trajnostnemu razvoju, krepitev raziskovalnega, inovacijskega in poslovnega potenciala, omrežja nove generacije za povezano družbo, vključenost vseh v ustvarjalno družbo, uporabniku prijazne storitve ter varnost, zasebnost in zaupanje. Nadaljevalo se bo izvajanje ukrepov za spodbujanje razvoja e-storitev, e-vsebin in mobilnih aplikacij. Sofinancirani bodo raziskovalno-razvojni projekti podjetij in razvojni projekti javnih in zasebnih neprofitnih organizacij. Vzpostavljen bo sistemski aplikativni okvir za uvajanje in uporabo e-učbenikov oziroma razvoj in vpeljava elektronske šolske torbe, pri čemer bo posebna pozornost namenjena uvajanju tabličnih računalnikov in uporabi računalništva v obliki učnih procesov. Načela povečevanja kompetenc na področju IKT v šolskem sistemu bodo prenesena tudi na področje digitalnega opismenjevanja odraslih in v povečevanje splošne e-vključenosti. Sprejeti bodo sistemski ukrepi za uveljavljanje enotnega digitalnega trga, izboljšanje stanja na področju varstva osebnih podatkov, informacijske varnosti in zaščite kritične informacijske infrastrukture. Dokončani bodo projekti gradnje odprtih širokopasovnih omrežij in sprejeti ukrepi za izboljšanje izkoriščenosti obstoječe optične in druge infrastrukture. Določili bomo tudi izhodišča za nacionalni razvojni projekt nadaljnjega pokrivanja belih lis s sodobno širokopasovno infrastrukturo in predvideli ukrepe za hitrejši razvoj širokopasovnih komunikacij, kakor so omejevanje investicij v podvojeno infrastrukturo, souporaba obstoječe infrastrukture, spodbujanje skupnih investicij in iskanje razvojno-investicijskih sinergij na medsektorski ravni. Postavljeni bodo strateški okviri za uporabo frekvenc digitalne dividende, uvajanje mobilnih komunikacij 4. generacije in za preureditev uporabe radijskega spektra.

Država javno dostopna na spletu

Na področju e-poslovanja javne uprave bomo nadaljevali z razvojem koncepta »vse na enem mestu«. Na državnem portalu E-uprava bomo vzpostavili spletišče ustanov državne in javne uprave na enem mestu. Opreмили ga bomo z uradnimi podatki vsake ustanove in povezali s storitvami, ki jih nudijo državljanom in podjetjem. Uporabnikom bo omogočen enoten dostop do javnih podatkov, upravnih postopkov in pripadajočih obrazcev ne glede na to, kje podatki so, kje se postopki izvajajo in kdo je za podatke in postopke odgovoren. Rešitve e-uprave, ki so dosegljive uporabnikom prek enotne vstopne točke E-uprava, povečujejo kakovost, učinkovitost in preglednost poslovanja v javni upravi in s tem posledično zmanjšujejo stroške podjetjem pri poslovanju z državo in državljanom ter tudi stroške poslovanja znotraj same javne uprave.

Zavzeli se bomo za čimprejšnjo vzpostavitev enotnega in enkratnega poročanja na enem mestu – na javnem portalu AJPES, saj morajo zdaj podjetja poročati različnim institucijam na več različnih mestih (npr. AJPES, DURS, SURS, Banki Slovenije, Statističnemu uradu Republike Slovenije, Zavodu RS za zaposlovanje, ZPIZ). Poleg polavtomatskega poročanja prek spletnih tehnologij bo omogočeno sodobnejše, bolj avtomatizirano poročanje in s tem naprednejše poslovno-vladne integracije, t. i. integracije (B2G), *business-to-government*. S tem bi se zmanjšali stroški poslovanja podjetij in povečala njihova konkurenčnost.

Ukrep digitalizacije, digitalne vsebine, e-storitve in javna dostopnost na področju kulture pomeni neposredno uporabo digitalnih kulturnih vsebin v procesih varstva dediščine, izobraževanja, usposabljanja, vseživljenjskega učenja in pridobivanja znanja za večjo kakovost življenja. S tem ukrepom vsem deležnikom poenostavimo in zagotovimo dostopnost in povezljivost podatkov ter z njimi povezanih storitev. Vzpostavljen bo tudi informacijski sistem ravnanja z odpadki, ki bo za podjetja poenostavil vodenje evidenc ravnanja z odpadki.

Država vzpostavlja pogoje in ne ovir za delovanje

Danes obstajajo v Sloveniji različni modeli panožnih združenj. V nekaterih je članstvo v zbornicah obvezno (obrotna, kmetijsko-gozdarska itd.), v drugih pa ne (gospodarska itd.). Predvidena je ukinitvev zdravniške in lekarniške zbornice kot samoregulatorja. Sprejete bodo rešitve, po katerih bo članstvo v vseh zbornicah prostovoljno, razen če se članstvo z referendumom na ravni povezovanja v zbornico odloči za obvezno članstvo ali pa bo obvezno povezovanje omejeno na večje prejemnike subvencij (npr. na področju kmetijstva). Ukrep bo pozitivno vplival na večjo konkurenčnost poslovnega okolja.

Nadaljuje se program za odpravo administrativnih ovir in bremen. V letu 2012 morajo ministrstva dokončno realizirati še preostale ukrepe. Predvideni so tudi ukrepi za racionalnejšo institucionalno strukturo države. Število ministrstev je bilo ob oblikovanju vlade že zmanjšano na 12, predvideni pa so še drugi ukrepi, med katerimi izpostavljam:

- ukinitvev samostojne Javne agencije za javno naročanje Republike Slovenije in Javne agencije Republike Slovenije za varnost prometa
- spremembo delovanja Javne agencije za knjigo Republike Slovenije in Javne agencije Slovenski filmski center
- združitev carinske in davčne uprave
- racionalizacija stroškov javnih služb na področju kmetijstva in gozdarstva
- racionalizacijo poslovanja javnih zavodov – reorganizacije in povezovanje (krajinski parki, šolski javni zavodi)

Nacionalni cilji Evrope 2020:

- 3 % BDP se bo investiralo v raziskave in razvoj do 2020, 2009: 1,86 %, 2010: 2,11 %
- delež zgodnjih osipnikov ne bo presegel 5 % do 2020, 2009: 5,3 %, 2010: 5 %
- 40 % mlade generacije, stare od 30 do 34 let, bo imelo diplomu terciarnega izobraževanja do 2020, 2009: 31,6 %, 2010: 34,8 %

Krepitev vlaganj v raziskave in razvoj

V letu 2010 je bilo v Sloveniji za raziskovalno-razvojno dejavnost (RRD) porabljenih 745,9 milijona EUR ali 2,1 % bruto domačega proizvoda, vendar ima Slovenija malo podjetij, ki bi pod lastno blagovno znamko končnim kupcem tržila izdelke in storitve z visoko dodano vrednostjo. Poleg že omenjenega povečanja davčnih olajšav na tem področju bo posebna pozornost namenjena:

- Raziskavam in razvoju, ki se bo izvajal v sodelovanju z domačim podjetniškim sektorjem (industrijo in storitvenim sektorjem), ki je finalist in dela z lastnimi blagovnimi znamkami.
- Čim večjemu izkoristku obstoječega inovacijskega okolja (tehnološki parki, inkubatorji, pisarne za prenos tehnologij) ter krepitvi njihovih povezav in sodelovanja med raziskovalno sfero in gospodarstvom.
- Proučitvi možnosti sofinanciranja mednarodnih patentnih pravic za mikro in mala podjetja za podporo vlaganj mednarodnih patentov po mednarodnem vzoru in vzpostavitev enotne spletne točke za prijavo in nadzor nad patentnimi prijavi.
- Prehodu na celovito elektronsko poslovanje, katerega cilj je zmanjševanje stroškov podjetij pri poslovanju z državo, kakor tudi zniževanje stroškov znotraj same državne uprave in s tem povečevanje učinkovitosti poslovanja vseh subjektov.

Kakovostno in racionalnejše izobraževanje kot ključni dejavnik razvoja

Obvezni del formalnega izobraževalnega sistema predstavlja temelj za nadaljnje izobraževanje in razvoj ustvarjalnih, podjetnih in inovativnih posameznikov. Za to bodo v osnovnih šolah uvedeni sodobne pedagoške in didaktične organizacijske metode ter zagotovljena večja individualizacija in personalizacija pouka. Za dohitevanje razvoja na vseh področjih bodo razviti novi didaktični in tehnični standardi za vpeljavo e-učbenikov in njihovo čim širšo uporabo.

Zaradi gospodarske krize so nujni varčevalni ukrepi na področju izobraževanja in predšolske vzgoje. Z vzpostavitvijo IKT podpor za delovanje vrtcev in šol se odpravlja pretirana administracija, poudarja avtonomija in večja strokovnost učiteljev. Racionalizirali se bodo tudi normativi in standardi na področju osnovnega šolstva in vrtcev. Z uvedbo enotnih šolskih okolišev na sklenjeno poseljenih območjih bomo dosegli optimalnejšo porazdelitev učencev med šolami in boljše zapolnitev razredov. Z določitvijo spodnje meje za preoblikovanje statusa šole (iz matične v podružnično, če število učencev pade pod določeni minimum) povsod, kjer to ni edina osnovna šola v občini, bomo poskušali doseči isti cilj (povprečno število učencev na razred se giblje danes med 4,2 do 24,2 učenca, kar je pod zakonsko mejo 28). Veliko število šol je prispevalo k temu, da ima 40 % vseh razredov manj kot 15 učencev. Zato bi prilagoditve velikosti razredov in zmogljivosti izobraževalnega kadra izboljšale učinkovitost. Predlagan bo nov standard, ki bo določal minimalno število učencev v razredu (ne samo maksimalnega), kar bo prispevalo k zniževanju stroškov in hkrati ohranjalo kakovost v osnovnih šolah. Vse mednarodne raziskave dokazujejo, da majhnost skupine ni pogoj za kakovosten pouk in dobre dosežke.

Večja privlačnost poklicnega izobraževanja

Na področju strokovnega in poklicnega izobraževanja podatki kažejo na pretirano prehodnost iz programov srednjega poklicnega v poklicno tehniško izobraževanje, ki ni utemeljena v ustrezni kakovosti učencev. Razmisliti bo treba o pogoju za nadaljevanje šolanja po končanem srednjem poklicnem izobraževanju v poklicnih tehniških programih. Analize trga dela kažejo izjemno povpraševanje po nekaterih profilih s srednjo poklicno izobrazbo. Zato pomemben del zagotavljanja privlačnosti poklicnega izobraževanja zagotovo predstavlja tudi nadaljnje povečevanje izbirnosti in zagotavljanje čim širše zasnovanosti (namesto zagotavljanja ene poklicne kvalifikacije usposabljanje za delovanje na celotnem poklicnem področju ali panogi) in zagotavljanje razvoja transverzalnih kompetenc. Seveda pa kakovostno sodelovanje s podjetji za zagotavljanje čim bolj kakovostnega praktičnega usposabljanja ostaja ena od najpomembnejših prednostnih nalog.

Povečanje kakovosti in učinkovitosti visokega šolstva

Načrtovani ukrepi bodo spodbujali učinkovitost in uspešnost visokega šolstva, racionalizacijo, spodbujali in nagrajevali kakovost in vrhunskost, večjo povezanost in interdisciplinarnost predvsem podiplomskih študijskih programov ob upoštevanju potrebe trga dela in vse večje internacionalizacije. Nizka učinkovitost študija, ki je v največji meri posledica predolgega (povprečnega) časa študija, se bo izboljšala z odpravo t. i. absolventskega staža na prvi stopnji študija. Prva stopnja bo tudi v prihodnje financirana z javnimi sredstvi, medtem ko bo javno financiranje druge stopnje odvisno od proračunskih zmožnosti in prihrankov, ki jih bo prineslo nefinanciranje ponavljanja, odprava absolventskega staža in zmanjšanje fiktivnega vpisa. Pri njihovem financiranju se bodo upoštevali tudi akumulirani presežki prihodkov nad odhodki v javnih zavodih. Spremenjen bo sistem financiranja visokega šolstva, pri čemer bo poudarek tako na vpisu kakor tudi rezultatih študija. Vzpostavljeni bodo finančni mehanizmi v podporo razvoju in uvajanju vseživljenjskega učenja

– študijskih programov za izpopolnjevanje, prilagojenih oblik in metod poučevanja različnih ciljnih skupin študentov ter e-izobraževanju.

Javna sredstva bodo omogočala uravnotežen razvoj mreže visokošolskih zavodov, kjer bi z vzpostavitvijo visokošolskih središč (tj. visokošolskega izobraževanja in raziskovanja) v večjih gospodarskih središčih podprli njihov gospodarski razvoj in napredek širše regije. Sistem financiranja visokega šolstva bo spodbujal internacionalizacijo z nagrajevanjem mednarodne mobilnosti študentov in spodbujanjem mednarodne mobilnosti visokošolskih učiteljev ter vključevanjem vrhunskih strokovnjakov iz gospodarstva in tujine. Pripravljena bo zakonska podlaga, da se študijski programi lahko izvajajo tudi v tujem jeziku. Za delovna mesta visokošolskih učiteljev in sodelavcev ter znanstvenih delavcev, ki se večinoma sofinancirajo iz javnih sredstev, bodo potrebni mednarodni razpisi, spodbujalo pa se bo tudi prehajanje visokošolskih učiteljev in raziskovalcev med visokošolskimi zavodi in raziskovalnimi organizacijami ter gospodarstvom.

Visokošolski zavodi bodo morali začeti sistematično spremljati zaposljivost svojih diplomantov, saj je to pomemben vir informacij pri razpisovanju vpisnih mest, načrtovanju in zagotavljanju kompetenc diplomanta ter tudi pri razvoju in ovrednotenju študijskih programov ter visokošolskih zavodov. Znanje in kompetence, ki omogočajo boljšo zaposljivost diplomantov, predstavljajo prednostno nalogo, zato bodo delodajalci postali pomembnejši deležnik pri oblikovanju, izvedbi in ovrednotenju študijskih programov in visokošolskih zavodov.

Avtonomija visokošolskih zavodov bo okrepljena, in sicer tudi glede določanja vpisnih mest v študijskih programih (razen za regulirane in deficitarne študijske programe ter študijske programe nacionalnega pomena), kjer bo vlada določila le število mest, ki bodo javno financirana, poleg tega pa bodo merila za vpis v študijske programe v večjem obsegu prepuščena presoji visokošolskih zavodov.

Preglednost in spremljanje visokošolskega prostora v Sloveniji se bosta zagotavljala po informacijskem sistemu e-VŠ, ki bo vseboval podatke o visokošolskih zavodih, javnoveljavnih študijskih programih, študentih, diplomantih, visokošolskih učiteljih in sodelavcih ter znanstvenih delavcih. Javnosti bodo dostopne informacije o javnoveljavnih študijskih programih vseh treh stopenj na javnih in zasebnih visokošolskih zavodih, razpisih za vpis in elektronska prijava za vpis.

Nacionalna agencija za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) bo okrepljena z zunanjimi strokovnjaki z dolgoletnimi izkušnjami v visokem šolstvu ter predstavniki delodajalcev. NAKVIS bo razbremenjen dela nalog akreditacijskega postopka, s čimer se bo usmeril predvsem v institucionalne ocenjevalne postopke, razvil pa bo tudi svetovalne in izobraževalne dejavnosti za visokošolske zavode.

2.2 Vključujoča rast

Nacionalna cilja Evrope 2020:

- Delovno aktivnih bo 75 % prebivalcev v starosti od 20 do 64 leta do 2020, 2009: 71,9 %, 2010: 70,3 %.
- Število ogroženih z revščino in socialno izključenih se bo do 2020 zmanjšalo za 40.000 (glede na izhodiščno leto 2008, ko jih je bilo 360.000). 2009: 339.000, 2010: 366.000.

Prednostne naloge Letnega pregleda rasti::

- Spopadanje z brezposelnostjo in socialnimi posledicami krize.

Varna prožnost

S spremembami delovne zakonodaje, bo omogočeno primerno razmerje med ustrezno socialno varnostjo in učinkovitejšim prilagajanjem razmeram na trgu. Uvedeni bodo ukrepi, ki bodo prispevali k zmanjšanju segmentacije na trgu dela kot posledice razlik v položaju delavcev, zaposlenih za določen čas in za nedoločen čas. Kot prvi ukrep bo koncesija, ki se plačuje od študentskega dela, dvignjena s 14 na 25 %, s čimer se bo pomembno zmanjšala stroškovna konkurenčnost tega dela, zbrana sredstva pa bodo namenjena za štipendiranje. Da bi omogočili lažje prehajanje delavcev iz fleksibilnih v stabilnejše oblike zaposlitve, bo oblikovan sistem, kjer bi se stroški delodajalcev povečevali postopoma, zaradi česar bodo imeli manj razlogov, da se izogibajo zaposlovanju za daljše obdobje. Spremembe zakonodaja predvidevajo lažje prehajanje med delovnimi mesti pri delodajalcu in med delodajalci. S ciljem nižje administrativne, stroškovne in časovne obremenitve podjetij so predvideni poenostavljeni postopki sklepanja in odpovedi delovnega razmerja, ter na drugi strani učinkovitejši postopki inšpekcijskega nadzora in sodnega varstva, kar bo prispevalo k povečanju učinkovitosti delovnopravnega varstva.

V okviru ukrepov je predvidena tudi reforma sistema odpravnin z možnostjo ustanovitve sklada za odpravnine. Sklad bi zagotavljal ustrezno varnost posameznikom, ki so izgubili zaposlitev in iščejo novo zaposlitev ter zmanjšal in porazdelil breme, ki ga za delodajalce predstavljajo stroški ob odpuščanju. V povezavi s predvidenimi spremembami na področju odpravnin bodo prenovljeni odpovedni roki in sistem zavarovanja za primer brezposelnosti. Hkrati bo sklad omogočal, da zaposleni neizkoriščena sredstva spremenijo v pokojninsko rento.

Ukrepi za mlade in starejše

Skladno s sprejetimi Smernicami za izvajanje ukrepov aktivne politike zaposlovanja za obdobje 2012–2015 bo posebna pozornost posvečena mladim in starejšim iskalcem zaposlitve. V okviru aktivne politike zaposlovanja bodo razviti posebni programi, prilagojeni za mlade, ki bodo namenjeni s poklicem povezanemu intenzivnejšemu sodelovanju mladih in delodajalcev, mentorskim shemam in spodbudam za zaposlovanje mladih ob prvi zaposlitvi. Za večjo povezanost med potrebami na trgu dela in izobraževalnim sistemom bodo v pripravo programov v večji meri vključeni delodajalci.

Korigiran bo tudi institut študentskega dela, ki v obstoječi obliki predstavlja nelojalno konkurenco na trgu dela, predvsem mladim iskalcem redne zaposlitve. Nadaljeval se bo tudi program samozaposlovanja, ki beleži kar okrog 80-odstotni delež preživetja novoustanovljenih s.p.-jev oziroma podjetij v dveh letih.

K večji zaposlenosti mladih bodo prispevale tudi spremembe delovne zakonodaje, ki bodo delodajalcem omogočile, da se lažje prilagajajo potrebam na trgu dela, mladim pa lažje vključevanje na trg dela, pridobivanje delovnih izkušenj in večjo varnost. Spremembe bodo pripomogle tudi k zmanjšanju segmentacije na trgu dela, ki predstavlja največjo oviro za zaposlovanje mladih.

Spodbude bodo usmerjene tudi v prilagajanje delovnih mest za starejše. Nova delovna zakonodaja bo omogočila lažje zaposlovanje starejših delavcev s prenovo odpovednih rokov in novo ureditvijo odpravnin. Ob tem bodo pomembni tudi podporni in preventivni ukrepi prilagajanja delovnega mesta ter zdravja pri delu kakor tudi promocija aktivnega staranja.

V okviru novega ukrepa aktivne politike zaposlovanja »nadomeščanje na delovnem mestu in delitev delovnega mesta« načrtujemo v letu 2012 nov program »mentorske sheme«, ki bo namenjen prenosu delovnih izkušenj, znanj in veščin starejših zaposlenih na mlajše brezposelne, po drugi strani pa podjetjem in njihovim zaposlenim omogočil sistematično uvajanje na novo zaposlenih.

Pomembno je omeniti, da trenutno poteka ocenjevanje ključnih programov aktivne politike zaposlovanja, ki bo dalo odgovor na učinkovitost dosedanjih ukrepov in podlago za njihove izboljšave z vidika ustreznosti njihovih postopkovno-izvedbenih shem ter z vidika njihovega prispevka k večji prilagodljivosti trga dela in večji zaposljivosti posameznikov.

Vlaganje v ljudi

Človeški viri so ključni za uspešnost podjetij, zato bo okrepljen koncept vseživljenjskega učenja. Večje vključevanje posameznikov v različne oblike funkcionalnega usposabljanja in izobraževanja ter v druge inovativne ukrepe, kakor so spodbujanje rotacije in nadomeščanja oseb v času usposabljanja in drugih daljših odsotnosti, bo povečalo ustvarjalnost, inovativnost na delovnih mestih in višjo zaposljivost. Ob tem bo zlasti pomembno zagotavljanje storitev vseživljenjske karijerne usmerjenosti, ki je z uveljavitvijo novega zakona o urejanju trga dela postala javna storitev (ne več program) in ki bo povečalo informiranost posameznikov in njihovo motivacijo za vseživljenjsko učenje ter posledično vplivalo na večjo usklajenost med ponudbo in povpraševanjem. Storitve karijerne usmerjenosti se že zagotavlja brezposelnim osebam, ki so prijavljene v evidenci brezposelnih oseb, iskalcem zaposlitve, katerih zaposlitev je ogrožena, nekatere take storitve pa tudi drugim iskalcem zaposlitve (učencem, dijakom, študentom in njihovim staršem). Izvaja se tudi poseben program vseživljenjske karijerne usmerjenosti zaposlenih v mikro in manjših podjetjih, ki sama glede na svojo velikost v podjetju nimajo razvite kadrovske funkcije.

Večja učinkovitost zavoda za zaposlovanje in aktivne politike zaposlovanja

Učinkovitost ukrepov aktivne politike zaposlovanja bo povečana z združevanjem programov in racionalizacijo postopkov vključevanja brezposelnih oseb. Okrepljeni in prenovljeni bodo programi, ki bodo zagotavljali hitro prilagajanje znanj in veščin brezposelnih oseb na trgu dela. Za spodbujanje hitrejšega vključevanja na trg dela brezposelnih oseb in hkrati ohranjanja stabilnosti javnih financ se bo znižala višina nadomestila, ki jih prejme brezposelni v prvih mesecih, ter omejilo najdaljše obdobje prejemanja nadomestila.

Zavod RS za zaposlovanje je v letu 2011 z okrepljeno aktivacijo in organizacijskimi spremembami uspel povečati število zaposlitev brezposelnih oseb v primerjavi s preteklim letom. Za učinkovitejše, kvalitetnejše in posameznikom ter podjetjem prilagojene storitve je zavod za zaposlovanje z letom 2011 uveljavil prenovljeno doktrino dela z delodajalci, brezposelnimi in iskalci zaposlitve. Z njeno uvedbo zavod krepi vlogo osrednje institucije za povezovanje, usklajevanje in realizacijo interesov partnerjev na trgu dela. Za povečanje učinkovitost bo zavod za zaposlovanje okrepil:

- proaktivno vlogo pri pokrivanju potreb delodajalcev po kadrih (zlasti v malih in srednje velikih podjetjih),
- spodbujanje brezposelnih, posebno prejemnikov denarnega nadomestila in denarne socialne pomoči, k čim prejšnji vključitvi v zaposlitev (s tem bo prispeval tudi k cilju spreminjanja razmerja med pasivnimi in aktivnimi oblikami pomoči v primeru brezposelnosti v prid slednjim),
- učinkovitost programov aktivne politike zaposlovanja ki jih izvaja, da bodo bolj usmerjeni k potrebam na lokalnem/regionalnem trgu dela in delodajalcev.

V letu 2012 bo zavod takoj po prijavi ali najpozneje v štirih mesecih po prijavi skušal zagotoviti vsaj eno aktivnost, ki bo omogočila hitrejšo razreševanje problema brezposelne osebe.

Z izvajanjem storitev za pospeševanje prostega pretoka delavcev v okviru mreže Eures bo zavod krepil vlogo posredovalca zaposlitev, pri čemer bo posebno pozornost posvečal čezmejnemu zaposlovanju tistih brezposelnih in iskalcev zaposlitve, za katere na domačem trgu dela primanjkuje zaposlitvenih priložnosti.

Za preprečevanje zaposlovanja na črno bo okrepljeno delovanje delovne inšpekcije, tudi z odpravo nekaterih administrativnih ovir, ki obremenjujejo delo inšpekcije. K zmanjšanju obsega sive ekonomije bodo z zmanjšanjem rigidnosti na trgu dela in znižanjem stroškov dela prispevale tudi predvidene spremembe delovne zakonodaje.

Za večjo učinkovitost in racionalizacijo se bodo združili obstoječi skladi na trgu dela (Sklad RS za razvoj kadrov in štipendije, Sklad RS za spodbujanje zaposlovanja invalidov in Javni jamstveni in preživninski sklad RS) v enoten Socialni sklad Republike Slovenije.

Nov socialni in medgeneracijski dialog

Vlada Republike Slovenije si je zadala za nalogo čimprejšnje oblikovanje novega socialnega sporazuma in medgeneracijskega dogovora. S socialnimi partnerji že potekajo pogovori za sooblikovanje rešitev, ki bodo vodile k razvoju in večji blaginji prebivalcev Slovenije. Intenziven in neprekinjen socialni dialog, h kateremu so povabljeni tudi predstavniki starejše in mlajše generacije, bo potekal vse do sklenitve sporazuma z veljavnostjo petih let in s predvidenim začetkom veljave v juliju 2012.

Pregleden in pravičen sistem socialnih prejemkov ter uspešnejše aktiviranje prejemnikov

Z začetkom letošnjega leta je začel veljati nov sistem uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, katerega namen je bila poenostavitev postopka uveljavljanja transferjev, subvencij in plačil, ki so odvisni od materialnega položaja upravičencev (dohodkov in premoženja), ter doseganje večje preglednosti, učinkovitosti in pravičnosti dodelitve pravic. Vlada bo v letošnjem letu intenzivno spremljala učinke nove zakonodaje in dala oceno o tehnični izvedbi prehoda na nov sistem dodeljevanja pravic iz javnih

sredstev ter o vplivu nove zakonodaje na socialni položaj posameznikov in družin, s poudarkom na posebej ranljivih skupinah (z visokimi stopnjami tveganja revščine). Če bo potrebno, bodo pripravljene ustrezne spremembe zakonodaje.

Vlada bo za dosego stabilnosti javnih financ skrčila nekatere socialne pravice, ki izhajajo iz sistema pravic iz javnih sredstev, kakor na primer zniževanje višine otroškega dodatka za upravičence, ki niso med socialno ogroženimi. Na materialni položaj prejemnikov oziroma upravičencev pa bodo po novem vezane tudi nekatere druge pravice: darilo ob rojstvu otroka, dodatek za veliko družino, subvencija za varstvo za drugega otroka v vrtcu, pa tudi subvencija šolske in dijaške prehrane. Na premoženjsko stanje se bo vezalo tudi plačilo prispevkov iz proračuna za samozaposlene v kulturi.

Več pozornosti bo namenjene aktiviranju za delo sposobnih prejemnikov denarne socialne pomoči, katerim bo poleg dodatka za aktivnost, ki ga uvaja nova zakonodaja, namenjenih tudi več programov zaposlovanja (novi ali prenovljeni programi, namenjeni posebnim skupinam dolgotrajno brezposelnih oseb). V letu 2012 bo več prejemnikov denarne socialne pomoči vključenih v javna dela in druge programe aktivne politike zaposlovanja. Cilj je v letu 2012 doseči za 50 % več vključitev prejemnikov denarne socialne pomoči v programe aktivne politike zaposlovanja, kakor jih je bilo v letu 2011 (13.198 vključitev).

V letu 2012 se bodo začeli izvajati programi socialne aktivacije (motivacijski programi in programi graditve pozitivnih, aktivnih vedenjskih vzorcev), namenjeni dolgotrajnim prejemnikom denarne socialne pomoči, ki se pogosto soočajo z zelo kompleksnimi težavami.

Spodbujanje zaposlovanja dolgotrajnih prejemnikov denarne socialne pomoči z različnimi kompleksnimi težavami (npr. težave v duševnem zdravju, bivši odvisniki z zdravstvenimi težavami, bivši zaporniki, brezdomci in podobno) bo potekalo tudi prek razvoja socialnega podjetništva, pri katerem bomo v naslednjih letih spodbujali predvsem razvoj takih socialnih podjetij, ki bodo zaposlovala osebe iz ranljivih skupin.

Razvoj sodobnih socialnih storitev s podporo sistema javnih del

Razvoj sodobnih socialnih storitev bo dosežen z reorganizacijo socialnovarstvene mreže s poudarkom na zmanjšanju birokratskih opravil in povečanju učinkovitosti storitev. Vlada bo preučila možnost prenosa nalog centrov za socialno delo, ki ne pomenijo strokovnega dela z družino in posamezniki, na upravne enote, s čimer bi centre razbremenila administrativno-tehničnih nalog in bi se ti lahko bolj posvetili svojemu osnovnemu poslanstvu – strokovnemu svetovalnemu delu z družino in posamezniki.

Doslej je bil v Sloveniji poudarek predvsem na razvoju institucionalnih oblik socialnega varstva, kar je posebno vidno pri dolgotrajni oskrbi. V letošnjem in naslednjih letih bo večji poudarek namenjen krepitvi skupnostnih oblik socialnega varstva, torej tistih, ki posameznikom omogočajo, da še naprej ostanejo v domačem okolju in tam prejemajo ustrezno podporo in pomoč. Na področju dolgotrajne oskrbe bo pripravljena nova zakonodaja, ki bo omogočala razvoj celovitejše oskrbe ljudi ob bolezni in starosti. Razvoj socialnih storitev bo podpiral tudi sistem javnih del v okviru aktivne politike trga dela.

Usklajevanje poklicnega in družinskega življenja

Socialne storitve je treba nadgraditi tudi na področju družinske politike za boljše usklajevanje poklicnega in družinskega življenja. Zaradi pomanjkanja institucionalnih oblik varstva otrok v zadnjih

letih, kar je tudi posledica večjega števila rojstev, in zaradi lažjega vključevanja mladih staršev nazaj na trg dela, bo treba spodbuditi možnost domačega varovanja otrok do starosti treh let. V ta namen bo vlada glede na projekcije rodnosti izvajala nadaljnje spremembe veljavnih predpisov in poenostavitve postopkov.

Dostopno, kakovostno in avtonomno zdravstvo

Zdravstveni sistem, ki se financira iz javne zdravstvene blagajne je preobremenjen in slabo pregleden. Plačila iz zdravstvene blagajne morajo slediti izvršenim storitvam, ne pa razpoložljivim kapacitetam. Pregledno bomo opredelili košarico pravic iz osnovnega zdravstvenega zavarovanja. Storitve bodo opredeljene na podlagi standardov in normativov. Posodobili bomo obstoječi sistem obračunavanja stroškov v zdravstvu. Sistem finančne kontrole in javnih naročil v zdravstvu ter sistem obračunavanja stroškov v zdravstvu bosta posodobljena. Izboljšanje učinkovitosti zdravstvenega sistema bo doseženo s preoblikovanjem zdravstvenega zavarovanja in morebitno uvedbo konkurence na področju obveznega zavarovanja. Uvedeno bo transparentno ločevanje med javno financirano in tržno ponudbo zdravstvenih storitev, da ne bo prihajalo do manipulacije z zasebnimi prihodki in javnimi stroški.

Menedžment javnih zavodov bo dobil večjo vodstveno samostojnost in odgovornost, tudi na področju investicijske dejavnosti, s čimer se bo način upravljanja približal tistemu v gospodarskih družbah.

V okviru e-zdravja bo zagotovljeno povezovanje vseh ravni zdravstvenega varstva v enoten informacijski sistem. Z uporabo informacijskih tehnologij bodo standardizirani procesi dela. S tem bo omogočeno tudi postopno skrajševanje čakalnih dob.

Sistem osnovnega zdravstvenega zavarovanja bo usklajen z EU-direktivo o prostem pretoku pacientov. Dopolnilno zavarovanje bomo preoblikovali skladno z evropskimi direktivami na način, da bomo zagotovili kritje košarice osnovnih pravic iz naslova obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Izboljšanje položaja romske skupnosti

Na podlagi Zakona o romski skupnosti se izvaja niz ukrepov na področjih, ki izboljšujejo dosedanje stanje: urejanje bivalnih razmer, izboljšanje izobrazbene strukture, znižanje brezposelnosti, izboljšanje zdravstvenega varstva, ohranjanje romske kulture in jezika, ozaveščanje in boj proti diskriminaciji.

Na področju urejanja bivalnih razmer Romov bo vlada obstoječe spodbude občinam za odkup zemljišč in osnovno komunalno oskrbo romskih naselij nadgradila in povezala s spodbudami za hitrejše prostorsko urejanje romskih naselij. S tem bo pospešena legalizacija romskih naselij, ki je pogoj za ureditev bivalnih razmer.

2.3 Trajnostna rast

Nacionalni cilji za leto 2020:

Izpolnjeni bodo naslednji nacionalni podnebno-energetski cilji v okviru EU »20/20/20« do leta 2020:

- Znižanje emisij za 6 %: leta 2010 so bile emisije toplogrednih plinov za 2 % nižje glede na leto 2005 (cilj do leta 2020 je opredeljen glede na emisije iz leta 2005, leto 1986 pa je izhodiščno leto za cilje, določene v Kjotskem protokolu)
- Povečanje učinkovite rabe energije (nacionalni cilji še niso dogovorjeni): v letu 2010 2,8 % manj porabe končne energije glede na leto 2005.
- Povišanje deleža obnovljivih virov energije v končni rabi na 25 %: leta 2010 je ta delež znašal 19,8 %.

Blažitev in prilagajanje na podnebne spremembe ter izboljšanje kakovosti zraka

Za doseganje nizkoogljične in snovno učinkovite rasti bo vlada vzpostavila sistem celostnega okoljskega upravljanja in se v času zaostrenih javnofinančnih razmer osredotočila predvsem na izvajanje tistih ukrepov, ki bodo zagotovili sinergijske učinke z vidika zmanjševanja negativnih okoljskih vplivov, dvigovanja konkurenčnosti podjetij in zagona novih gospodarskih dejavnosti.

Ministrstvo, pristojno za varstvo okolja, bo pripravilo akcijski načrt ukrepov za obdobje 2013–2020, s katerimi bomo dosegli obveznost zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020. Za zmanjševanje onesnaževanja z delci PM₁₀ bo poleg že sprejetih dveh uredb v letu 2011 v prvi polovici leta 2012 sprejet načrt za izboljšanje kakovosti zraka za območje občin Trbovlje, Zagorje ob Savi in Hrastnik (del območja SI2) in načrte za aglomeraciji SIL in SIM ter za območje SI21 (mestna občina Celje) pa do konca leta 2012. Za območje SI11, SI31 in SI32 bodo takšni načrti sprejeti v prvi polovici leta 2013. Načrtovani ukrepi bodo imeli sinergijske učinke s tistimi za blažitev podnebnih sprememb in zmanjševanje hrupa v prometu. Ukrepi za kakovost zraka se bodo začeli izvajati takoj.

Učinkovito upravljanje vodnih in drugih naravnih virov

Področje upravljanja voda je organizacijsko in upravljavsko razdrobljeno med več institucij, zato bomo okrepili in izboljšali medinstitucionalno sodelovanje, da bi zagotovili celovito in učinkovito upravljanje voda po porečjih, dobro stanje voda in varovanje zdravja ljudi, premoženja ter strateško pomembnih okoljskih dobrin pred škodljivim delovanjem voda. Učinkovito bomo izvajali obstoječe strateške in druge strokovno-upravne podlage na podlagi EU-direktiv o upravljanju voda po porečjih. Na področju celovitega upravljanja voda in vodotokov bomo pripravili karte poplavne nevarnosti in karte poplavne ogroženosti za območja pomembnega vpliva poplav. Izboljšali bomo sistem priprave projektne in druge dokumentacije za črpanje EU-sredstev za investicije v obvladovanje poplavne ogroženosti. Povečali bomo tudi učinkovitost nacionalnega sistema financiranja in izvajanja negradbenih in gradbenih protipoplavnih ukrepov ter vzdrževanja vodotokov, poleg tega pa bomo vzpostavili in javno objavili vse hidrološke evidence, saj se zdaj ne zbirajo sistematično in niso javno dostopne.

Gradnja ustrezne infrastrukture za odvajanje in čiščenje odpadnih voda je ključnega pomena za izboljšanje kakovosti vodotokov, zato bodo te dejavnosti pospešene tudi s pomočjo sredstev EU. Enako pospešeno se bomo lotili gradnje infrastrukture za oskrbo s pitno vodo. Z ustreznimi ukrepi

bomo preprečili in zmanjšali onesnaževanje tal in virov pitne vode, tudi in predvsem na vodovarstvenih območjih.

Ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in vitalnih ekosistemov bomo zagotavljali z učinkovitim upravljanjem obstoječih zavarovanih območij in pospešenim izvajanjem ukrepov za vzdrževanje omrežja Natura 2000. Gozd je najpomembnejši obnovljivi vir v Sloveniji, zato bomo izboljšali gospodarjenje z gozdovi in povečali izkoriščenost njihovega proizvodnega potenciala ter konkurenčnosti panožne industrije. Spodbujali bomo tudi ukrepe v okviru Programa razvoja podeželja 2007–2013, ki omogočajo razvoj številnih dopolnilnih dejavnosti na kmetijskem gospodarstvu.

Zapiranje snovnih zank za doseg družbe recikliranja

Tudi pri ravnanju z odpadki se bodo ukrepi še naprej osredotočali na vzpostavitev ustrezne regionalne infrastrukture in odpravo starih bremen. V letu 2012 bo sprejet operativni program za ravnanje s komunalnimi odpadki, pripravljen bo osnutek operativnega programa ravnanja z odpadki, v letu 2013 pa bo pripravljen operativni program za preprečevanje nastajanja odpadkov, ki bo vključeval tudi vidik zmanjševanja količin odpadne hrane. Sprejeti bodo ukrepi in motivacijski programi za zmanjšanje količin odpadkov in doseganje ciljev glede njihove predelave in ponovne uporabe, z namenom sprejeti to razvojno priložnost in postati družba s sklenjenimi snovnimi zankami. Skladno z nalogami, opredeljenimi v časovnem načrtu za »Evropa, gospodarna z viri« bodo za doseganje sinergij med okoljem in konkurenčnostjo pripravljene ukrepi za izboljšanje snovne učinkovitosti in zapiranje snovnih zank. Tudi javna sredstva za raziskave in razvoj se bodo osredotočala na ključna področja za doseganje snovne učinkovitosti. Nadaljevalo se bo delo pri izvajanju zelenega javnega naročanja, pri čemer se bo sledilo oceni okoljskih vplivov celotnega življenjskega kroga izdelka/storitve. Več pozornosti bo namenjene tudi ukrepom za bolj množično uvajanje okoljskih oznak za izdelke in/ali storitve ter spodbujanja sistemov ravnanja z okoljem v javnih in zasebnih organizacijah ter izobraževanju in ozaveščanju državljanov o trajnostni porabi in proizvodnji.

Ukrepi v podporo trajnostni rasti

Pripravljen bo pregled možnih fiskalnih ukrepov, politik in instrumentov, ki bodo spodbujali spremembo potrošniških navad k snovno učinkovitim izdelkom/storitvam. Na podlagi opravljene študije o okolju škodljivih subvencijah in poročilu delovne skupine za zeleno davčno reformo bo pripravljen pregled subvencij, katerih ukinitve bi hkrati pripomogla k doseganju okoljskih ciljev in v kratkoročnem obdobju h konsolidaciji javnih financ.

Slovenija se je predvsem zaradi nizke gospodarske aktivnosti in s tem povezanimi nižjimi izpusti uspela približati mednarodnim zavezam energetske-podnebnega paketa z usmeritvijo v povečanje samooskrbe z energijo iz OVE in znižanje emisij TGP. Cilju 9 % prihranka končne energije do leta 2016 se približuje, čeprav se je energetska intenzivnost gospodarstva v primerjavi z letom 2008 povečala. Znižanje zunanjetrgovinskih blagovnih tokov in počasno okrevanje po letu 2009 ter visoka cena nafte in naftnih derivatov vpliva na nižjo porabo tekočih goriv, ki se je zmanjšala za 13 % med 2008 in 2011. K temu pripomore tudi ohranjanje višine trošarine na gorivo namesto prejšnjega kompenziranja višjih cen nafte z nižjimi trošarinami. Končna cena kurilnega olja se postopno približuje ceni dizla.

Odgovorna samooskrba z energijo

Sheme podpor za obnovljive vire energije dajejo dobre rezultate, vendar bodo prenovljene tako, da bo zagotovljeno optimalno razmerje glede na učinkovitost podpor, ter da bo dodatno spodbujen interes zasebnega kapitala, zlasti za tiste vire, ki so bili doslej neustrezno raziskani in izkoriščeni, predvsem za geotermalne vire, energijo lesa in vetra. Ob uspešnem izvajanju shem za povečanje energetske učinkovitosti bo posebej pospešila programe energetske sanacije stavb javnega sektorja. V letu 2012 veliki distributerji začenjajo izvajati svoje programe, s katerimi bodo dosegli obvezen prihranek z ukrepi, ki jih spodbujajo s sredstvi, zbranimi iz dodatka/prispevka URE. Prenovljen Nacionalni energetski program (NEP) je pripravljen, leta 2011 se je končala tudi javna razprava, pričakuje se nova inačica. NEP sledi ciljem in zavezam podnebno-energetskega paketa in vključuje scenarije za doseganje ciljev ob predpostavki, da je treba izvesti komplementarne ukrepe z zeleno javnofinančno reformo in spodbujanjem raziskav in razvoja. Posebna pozornost bo namenjena tehnološkemu razvoju v panogah, kjer ima Slovenija prednosti (vodna, lesna, geotermalna, učinkovita raba energije) in dobro zaledje skupin za raziskave in razvoj za dolgoročno globalno konkurenčnost.

Mobilnost blaga in potnikov

Za večje investicije nacionalnega pomena (dokončanje modernizacije železniškega omrežja, integriran javni potniški promet in povečanje konkurenčnih prednosti koprskega pristanišča) bo vlada pospešeno iskala zasebne vlagatelje na podlagi analize konkurenčnih prometnih koridorjev, stanja strateških investitorjev v logistiki v regiji (koprsko pristanišče in koridorji) ter okrepila pogovore s potencialnimi strateškimi partnerji in tujimi investitorji. V tem mandatu vlade bo zaključen projekt uvedbe integriranega javnega potniškega prometa (z dokončno uveljavitvijo enotne vozovnice), pri čemer bodo sprejete dodatne zakonske spremembe za izvedbo integracije vseh subvencij in povezljivost mestnega in medkrajevnega prometa.

S konkurenčnim in okolju prijaznim kmetijstvom do zadostne in varne preskrbe s hrano

Za dobro in učinkovito gospodarjenje s kmetijskimi zemljišči, okoljem in vodami, povečanje konkurenčnosti, izboljšanje ekonomskega položaja kmetijskega sektorja in živilskopredelovalne industrije ter stopnje samooskrbe v Sloveniji bo kmetijska politika usmerjena k spodbujanju pridelave, promocije in trženja lokalno pridelane in predelane hrane, ekološke hrane ter hrane iz drugih shem kakovosti, hkrati pa bo še naprej spodbujala ohranjanje in gospodarno rabo kmetijskih zemljišč in gozdov.

Za doseganje navedenega je že zasnovan primeren strateški okvir izvajanja kmetijske politike – zasnovana bo učinkovita okoljska ter prostorska zakonodaja, razvito tržno okolje in ustrezna tržno-cenovna politika, ustrezno podporno okolje za boljše delovanje celotne kmetijsko-živilske verige, povezovanje in skupen nastop na trgu, dobro medsektorsko, medpanožno in medinstitucionalno sodelovanje. Vzpostavljen bo tudi učinkovit sistem nadzora in povečana vlaganja v raziskave in razvoj v kmetijstvu in živilskopredelovalni industriji, obenem pa bo zasnovana podpora internacionalizaciji živilskopredelovalne industrije pri vstopanju na tuje trge. Izvajali bomo tudi ukrepe za trajnostni in okolju prijazen razvoj ribištva, ribogojstva in predelave ter zadostne preskrbe z ribiškimi in ribogojškimi proizvodi.

Cilji, ki prispevajo k ohranjanju okolja in trajnostnemu razvoju, bodo doseženi z ukrepi, ki spodbujajo nadstandardne okoljske tehnologije, in izravnalnimi podporami za območja s težjimi pridelovalnimi pogoji.

3. Simulacije učinkov nekaterih ukrepov z DSGE modelom

V nadaljevanju predstavljamo simulacije učinkov nekaterih ukrepov, ki povečujejo konkurenčnost gospodarstva in so tudi del nabora ukrepov, predstavljenih v Nacionalnem reformnem programu. Učinki so ocenjeni z obsežnim dinamičnim stohastičnim modelom splošnega ravnotežja (DSGE), ki relativno dobro pojasnjuje specifike slovenske ekonomije². DSGE modeli so zasnovani na teoriji splošnega ravnotežja in poskušajo razložiti in simulirati agregirane ekonomske pojave (npr. gospodarska rast in poslovni cikel). Njihova uporabnost je predvsem pri analizi učinkov različnih ekonomskih ukrepov, saj preko določitve preferenc (kaj agenti želijo), tehnologije (kaj agenti lahko proizvedejo) in institucij (način interakcije med ekonomskimi agenti) dobimo celovito sliko posledic ukrepa na pomembnejše makroekonomske spremenljivke. Njihova glavna prednost pred klasičnimi makroekonomskimi modeli je robustnost na spremembo institucionalnega okvira, saj nam omogočajo simuliranje učinkov sprememb le tega. Model Quest z endogenimi tehnološkimi spremembami uporablja tudi Generalni direktorat za ekonomske in finančne zadeve Evropske komisije (DG ECFIN)³. Zaradi stiliziranosti modela, ki predpostavlja določene preference, tehnologije in institucije, je treba rezultate modelskih ocen interpretirati predvsem kot verjetno smer in okvirni kvantitativni učinek delovanja ukrepov.

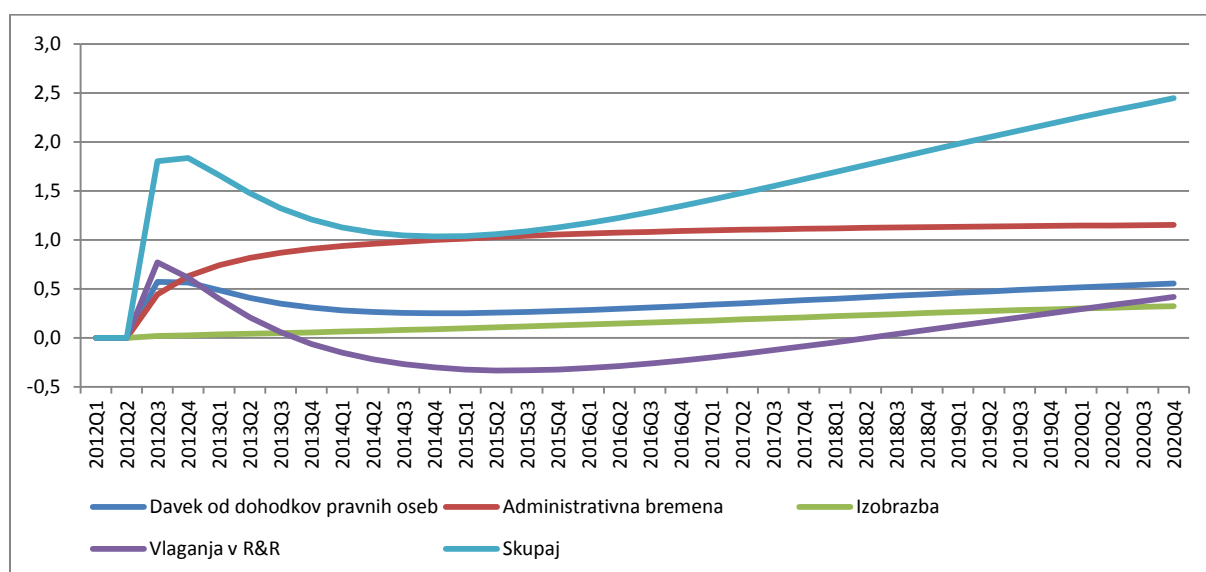
Z modelom DSGE smo ocenili, kakšni bi bili učinki na bruto domači proizvod v letu 2020, in sicer za naslednje ukrepe:

- davčne spodbude raziskovalno razvojni dejavnosti in subvencij za plače raziskovalcev (skupaj 0,6 % BDP)
- zmanjšanje administrativnih ovir (za 25 %)
- postopno izboljšanje izobrazbene strukture (povečanje števila visoko izobraženih za 15 % do 2020, in ekvivalentno znižanje srednje izobraženih)
- znižanje davčne stopnje pri davku na dohodek pravnih oseb (na 18 % v letu 2012, nato postopoma do 15 %)

² Več o uporabljenem modelu v: Glažar M.: Slovenija 2020 – ocenjevanje ukrepov strategije Evropa 2020 z DSGE modelom, Delovni zvezek UMAR, 1/2012.

³ Za države članice EU kalibrirali D'Auria in ostali (2009), osnova pa je model iz Roeger in ostali (2008).

Slika 1: Sprememba ravni BDP glede na osnovni scenarij brez ukrepov v odstotnih točkah

Vir: UMAR

Davčne spodbude za razvojno raziskovalno dejavnost (olajšave na dohodek iz neopredmetenega kapitala) ponudnikom patentov omogočajo znižanje cene. Poveča se povpraševanje po patentih in spodbudi proizvodnja sektorja raziskav in razvoja. Zaradi povečanja aktivnosti ta sektor pritegne del visoko izobražene delovne sile iz drugih sektorjev. Dolgoročni učinek na raven BDP je pozitiven in stalen, le kratkoročno je rast BDP omejena zaradi izgube proizvodnje kot posledice premeščanja visoko izobraženih delavcev iz drugih sektorjev v sektor raziskav in razvoja. Pri tem je omejitveni dejavnik tudi ponudba visoko izobraženih na trgu dela, zato se del spodbud za R&R prelije v višje plače visoko izobraženih. Učinek ukrepa v letu 2020 bi bil 0,4 % višji BDP v primerjavi s scenarijem brez ukrepa.

Znižanje administrativnih ovir je modelirano z znižanjem režijskih stroškov za podjetja v sektorju končnih izdelkov, ki so v modelu fiksni. Znižanje režijskih stroškov zviša dobičke podjetij, poveča investicije in povpraševanje po delu, vendar je to manjše kot znižanje povpraševanja po delu zaradi znižanja režijskega dela v podjetjih. Mejna produktivnost dela se z znižanjem režijskih stroškov ne poveča, zato pade celotno povpraševanje po delu. Znižanje administrativnih ovir za 25 % zviša BDP v letu 2020 za 1,2 %.

Postopno nižanje davčne stopnje davka na dohodek pravnih oseb je modelirano s postopnim nižanjem davka na kapitalne dobičke. Rezultat je zvišanje investicijske aktivnosti in nižja zasebna potrošnja likvidnostno neomejenih gospodinjstev. Višje povpraševanje po delu se sprva izrazi predvsem v večjem zaposlovanju, na srednji in dolgi rok pa se zaposlenost ustali na 0,5 % višji ravni, zviša pa se realna plača.

Izboljšanje izobrazbene strukture je modelirano s postopnim prehajanjem delovne sile s srednjo izobrazbo v delovno silo z visoko izobrazbo, tako da je v letu 2020 15 % več delavcev z visoko izobrazbo v primerjavi z letom 2012. Večina dodatne delovne sile z visoko izobrazbo se zaposli v sektorju končnih izdelkov, kjer nadomesti manj produktivne s srednjo izobrazbo. Srednjeročno se, zaradi znižanja realnih plač za visoko izobražene, zviša povpraševanje po visoko izobraženih tudi v sektorju raziskav in razvoja. To povzroči padec cen novih patentov in povečan vstop v sektor vmesnih proizvodov. BDP se do 2020 zviša za 0,3 % glede na scenarij brez ukrepa.

4. Javna razprava

Nacionalni reformni program 2012- 2013 je bil obravnavan na sejah Ekonomsko socialnega sveta, Odbora državnega zbora za finance in monetarno politiko, Odbora državnega zbora za gospodarstvo, Odbora državnega zbora za izobraževanje, znanost, kulturo, šport in mladino, Odbora državnega zbora za delo, družino, socialne zadeve in invalide, Odbora državnega zbora za zadeve Evropske unije, na seji Komisije državnega sveta za gospodarstvo, obrt, turizem in finance ter na seji Državnega sveta. Pripombe članov delovnih teles so smiselno povzete in vključene v Nacionalnem reformnem programu 2012-2013.

Tabela 1: Standardna tabela za ocenjevanje specifičnih priporočil in makro strukturnih ukrepov v NRP

Glavno področje ukrepa	Priporočila	Ukrep	Kvalitativna ocena načrtovanih in že izpeljanih ukrepov					Vpliv strukturnih reform na makro indikatorje			
			Opis ukrepa					Vpliv na javne finance	Kvantitativna ocena		Metodologija
			Opis ukrepa	Zakonodajna/administrativna orodja	Formalni cilji	Sedanje stanje ukrepa (izvajanje, časovnica)	Tveganje izvedbe (kjer je relevantno)		Skupni in letni vpliv na prihodke in odhodke sektorja države (v mio. EUR)	Letni in skupni vpliv na BDP in druge makroekonomske indikatorje	
Javne finance	Doseže ciljni primanjkljaj za leto 2011, ciljni primanjkljaj za leto 2012 pa podpre s konkretnimi ukrepi in dosledno izvede potrebno konsolidacijo s pripravljenostjo sprejeti dodatne ukrepe za preprečevanje morebitnih odstopanj. Podpre naj ta potrebni postopek prilagoditve v programskem obdobju z	Ukrep 1	Sprejet proračun za 2011, ki upošteva ciljne vrednosti programa stabilnosti in fiskalnega pravila	Proračun in zakon o izvrševanju proračuna	Zmanjšanje primanjkljaja in omejitev rasti dolga	Priprava rebalansa proračuna 2012	Prihodki še nižji od pričakovanih zaradi nižje gospodarske rasti	Razlika med sprejetim proračunom za leto 2011 in rebalansom 2011 je 365 mio. evrov manj načrtovanih izdatkov. Dejanska realizacija je bila še nižja. Glede na sprejeti proračun 2011 za dodatnih 289,3 mio. evrov.			

	<p>dodatnimi ukrepi za zagotavljanje povprečnih letnih fiskalnih ukrepov skladno s priporočili Sveta na podlagi postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in za doseganje ustreznega napredka pri srednjeročnih ciljih. V ta namen naj uporabi strukturne ukrepe za omejevanje odhodkov in odpravljanje ugotovljenih neučinkovitosti ter sprejme bolj zavezujoč srednjeročni proračunski okvir.</p>											
		Ukrep 2	Interventni zakon 2011	Zakon	Ustavitev usklajevanja plač in transferjev, znižanje mase plač v javnem	Ukrepi interventnega zakona so podaljšani do sredine 2012. Predvideno je	Socialni partnerji lahko zavračajo intervencije	Ocenjen letni prihranek proračuna v višini pribl. 300 mio. evrov (120				

					sektorju.	podaljšanje do konca 2012.		mio. za plače, 100 mio. za pokojnine, 75 mio. za socialne transferje)			
		Ukrep 3	Spremembe zakona o javnih financah	Sprememba zakona	Zakonska opredelitev in določitev srednjeročnega fiskalnega okvira in mehanizma za omejitve dolga	Zakon je bil v državnem zboru zavrjen.					
		Ukrep 4	Zakon o razvojnem načrtovanju	Nova zakonodaja	Učinkovitejše načrtovanje in upoštevanje strukture javnih financ, prilagojene prednostnim razvojnim nalogam.	Zakon je bil v državnem zboru zavrjen.		Sprememba strukture izdatkov v korist prednostnih ciljev oz. nalog. Ciljne vrednosti po programski klasifikaciji proračuna: podjetništvo in konkurenčnost 1 % BDP; visoko šolstvo, znanost, tehnologija in informacijska			

								družba 2 % BDP; trg dela 1 % BDP; promet in prometna infrastruktura 2 % BDP; socialna varnost in zdravstveno varstvo 6,8 % BDP.			
	Sprejme zahtevane ukrepe za zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema obenem z ohranjanjem primernih pokojnin. Zviša naj stopnjo zaposlenosti starejših delavcev s poznejšim upokojevanjem in nadaljnjim razvojem aktivnih politik trga dela in ukrepov vseživljenjskega	Ukrep 1	Pokojninska reforma	Nova zakonodaja	Podaljšanje delovne dobe, povečanje zaposlenosti starejših, pozitiven vpliv na javne finance	Zakon je bil zavržen na referendumu.	Nasprotovan je socialnih partnerjev (sindikatoev)	Na letni ravni prinaša okoli 300 mio. evrov dodatnih izdatkov v državnem proračunu. S korekcijo pokojnin, ki nimajo podlage v plačanih prispevkih v letu 2012 se bo znesek zmanjšal.			

	učenja.										
		Ukrep 1	Programi aktivne politike zaposlovanja	Programski ukrepi	V tem kontekstu so pomembni cilji in programi, ki vključujejo starejše osebe.	Se izvaja.		Za vse programe aktivne politike zaposlovanja je bilo namenjenih 188.530.934 evrov in realiziranih 147.510.925 evrov.			
Trg dela	V posvetovanju s socialnimi partnerji in skladno z nacionalnimi praksami sprejme ukrepe za zmanjšanje nesorazmerij v pravicah in obveznostih, zagotovljenih na podlagi pogodb o zaposlitvi za nedoločen in določen čas. Obnovi	Ukrep 1	Malo delo	Nova zakonodaja	Spodbuditi zaposlovanje za kratkotrajne oblike dela različnih ciljnih skupin, omejitev študentskega dela in večja socialna varnost študentov.	Zakon je bil zavržen na referendumu.					

	prizadevanja za reševanje problematike vzporednega trga dela, ki je posledica »študentskega dela«.										
		Ukrep 2	Zakon o delovnih razmerij	Nova zakonodaja	Prožna varnost	Ni bilo sprememb.					
		Ukrep 3	Zakon o urejanju trga dela	Nova zakonodaja	Zakon j v kontekstu tega priporočila zagotoviti večjo varnost mladih ob nastanku brezposelnosti - razširitev upravičenosti do nadomestila	Se izvaja.		Zaradi uvedbe novega zakona in nadaljevanja negativnih trendov na trgu dela so se izdatki povečali na 332.570.544 mio. evrov v letu 2011 z 239.785.238 mio. evrov v letu 2010.			
	Vzpostavi sistem za napovedovanje znanj in spretnosti ter kompetenc, potrebnih za doseganje odzivnega trga	Ukrep 1	Programi APZ	Programski ukrepi	V tem kontekstu so pomembni cilji in programi, ki vključujejo osebe v razne oblike usposabljanj	Se izvajajo.		Zajeto že zgoraj v aktivni politiki zaposlovanja.			

	<p>dela. Oceni naj uspešnost javnih storitev zavoda za zaposlovanje, zlasti v zvezi s poklicnim usmerjanjem in svetovalnimi storitvami, za boljšo usklajenost znanja in spretnosti s potrebami trga dela.</p>				in izobraževanj.						
		Ukrep 1	Posodobitev zavoda za zaposlovanje	Programski ukrepi	Sofinanciranje iz Evropskega socialnega sklada, ukrepi so namenjeni prilagoditvi in okrepitvi zavoda novim razmeram na trgu dela.	Se izvajajo.		Zajeto že zgoraj v aktivni politiki zaposlovanja.			
		Ukrep 2	Ukrepi vseživljenjskega učenja	Programski ukrepi		Se izvajajo.		Zajeto že zgoraj v aktivni politiki zaposlovanja.			
Trg proizvoda v in storitev	Racionalizira regulirane poklice in izboljša upravno zmogljivost	Ukrep 1	Ustanovitev neodvisne agencije za varstvo	Nova zakonodaja	Krepitev konkurence in nadzora	Se izvaja.					

	urada za varstvo konkurence z namenom izboljšati poslovno okolje in privabiti naložbe.		konkurence								
Finančni trgi	Sprejme nadaljnje ukrepe v bančnem sektorju, kjer je to primerno, da se okrepijo bilance stanja in kreditni portfelji zaradi krepitve toka posojil v realno gospodarstvo.	Ukrep 1	Ureditev in okrepitev slovenskega bančnega sistema	Nova zakonodaja	Davek na bilančno vsoto bank višini 2 %	Se izvaja.					
		Ukrep 2	Izboljšano upravljanje podjetij v državni lasti	Programski ukrepi	Dokapitalizacija dveh največjih bank – NLB in NKBM	Izvedena. Potrebna pa je dodatna dokapitalizacija (ne proračunska).		354,3 mio. evrov (od tega 250 mio. iz državnega proračuna)			

		Ukrep 3	Prenova sistema za spodbujanje razvoja in rasti podjetij (tvegan kapital in strateško razvojna platforma)	Programski ukrepi	Ukrepi prek SPS (35 mio. evrov v 2010) in SID (razvojna platforma 50 mio. evrov ...) Dokapitalizacija KAD in SOD (150 mio. evrov) Zapadla jamstva države (21 mio. evrov)	Se izvajajo.		200 mio. evrov			
	Ukrepi, ki vplivajo na makroekonomske scenarij (3)	Ukrep 1	Sprejet proračun za 2011, ki upošteva ciljne vrednosti programa stabilnosti in fiskalnega pravila								
		Ukrep 2	Interventni zakon 2011								
		Ukrep 3	Pokojninska reforma								

		Ukrep 4	Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev	Nova zakonodaja	Doslednejše ciljanje socialnih transferjev. Uveljavitev »enotne vstopne točke« in poenotenje meril za dodelitev štirih vrst transferjev ter devetnajstih vrst subvencij, za katerih dodelitev se preveri premoženjsko stanje upravičencev.	Začetek uporabe 1. januarja 2012.		Učinki bodo znani ob koncu leta 2012.			
--	--	------------	---	-----------------	--	--------------------------------------	--	--	--	--	--

Tabela 2: Poročilo o ukrepih za doseganje ciljev EU 2020 in drugih zavez

Napredek pri izvedbi ukrepov	Seznam ukrepov	Sedanje stanje in ocena učinkov (kjer je to mogoče)
Nacionalni cilji Evropa 2020		
Delovno aktivnih bo 75 % prebivalcev, starih od 20 do 64 let.	Izvajanje programov aktivne politike zaposlovanja za dejavnosti, programe in podobno, kakor je navedeno spodaj:	V letu 2011 je bilo 48.947 vključitev v vse ukrepe aktivne politike trga dela, ki jih izvaja zavod za zaposlovanje.
	Pomoč pri aktivnem iskanju zaposlitve, svetovanje, motiviranje, poklicno in vseživljenjsko karierno orientacijo in nadaljnjo modernizacijo zavoda za zaposlovanje za zgodnje odkrivanje zaposlitvenih ovir.	Za povečanje aktivacije brezposelnih je bilo 11.408 vključitev.
	Izvajanje različnih programov usposabljanja za brezposelne in zaposlene, spodbujanje kompetenčnih centrov, delovnih preskusov, kadrovske štípendije in okrepitev vloge sklada za razvoj kadrov in štípendije.	V pripravo in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij je bilo 3148 vključitev (dostop in potrjevanje neformalnega usposabljanja).
	Povečala se bodo sredstva, namenjena usposabljanju in izobraževanju, predvsem v obliki neformalnega pridobivanja znanja. Cilj je večje vključevanje starejših in manj usposobljenih posameznikov v vseživljenjsko učenje in nacionalne kvalifikacije.	12.892 vključitev v razna usposabljanja in izobraževanja.
	Ukrepi zaposlitvenih spodbud za različne ciljne skupine in izvajanje ter nadgradnja programa samozaposlovanja (usposabljanje, subvencija za samozaposlitev in svetovanje za širitev).	Pri spodbudah za zaposlovanje in samozaposlovanje je bi bilo uresničenih 18.453 vključitev (od tega 11.198 v priprave na samozaposlitev).
	Povečalo se bo število razvojnih projektov in shem za socialno vključenost (socialno podjetništvo, inovativni projekti, posodobljeni programi javnih del, zagotavljanje storitev socialnega varstva).	V okviru socialnega vključevanja je bilo 3026 vključitev v javna dela in druge oblike spodbud za zaposlovanje različnih ciljnih skupin. V letih 2010 in 2011 je bilo v projekte socialnega podjetništva 124 vključitev.

	Ukrepi za zaposlitev invalidov, zaposlitveno rehabilitacijo, spodbude za zaposlitev invalidov v invalidskih podjetjih in zaposlitvenih centrih ter dejavnosti, ki jih izvaja sklad za spodbujanje zaposlovanja invalidov.	V letu 2011 je delovalo 28 zaposlitvenih centrov, ki so zaposlovali 304 invalide. V invalidskih podjetjih je bilo zaposlenih 5339 invalidov.
	Izvajanje zakona o urejanju trga dela (nova ureditev zavarovanja za primer brezposelnosti in aktivne politike zaposlovanja).	Se izvaja.
	Spremembe zakona o delovnih razmerjih.	Ni bilo sprememb.
3 % BDP bodo investirani v raziskave in razvoj.	V letu 2011 se je začelo izvajanje programa razvoja kompetenčnih centrov.	7 podprtih kompetenčnih centrov.
	Ukrepi za spodbujanje uvedbe in tržno promocijo najnovejših tehnologij in rešitev na temelju lastnega znanja prek sistema javnih naročil.	Ni realizirano.
	Prenovljena Raziskovalna in inovacijska strategija Slovenije 2011–2020	RISS potrjen v državnem zboru.
	Strateška razvojna platforma (SID banka)	50 mio. evrov je za izvedbo prispeval MVZT.
	Spodbujanje razvojnih oddelkov v podjetjih.	Novembra 2011 je bil končan razpis, podprtih je bilo 64 projektov podjetij v vrednosti 20 mio. evrov.
	Ustanovitev razvojnih centrov slovenskega gospodarstva v višini pribl. 185 mio. v letu 2010.	Ustanovljenih 17 centrov gospodarstva.
Zvišanje uporabe obnovljivih virov energije	Nove naložbe v izkoriščanje vodnih in geotermalnih virov ter vetrne energije.	Narejena študija.
	Nacionalni energetske program	Pripravljena novela.
	Energetski zakon	Sprejet na Vladi RS, DZ RS je sprejel spremembe zakona konec januarja 2012.

Znižanje emisij toplogrednih plinov	Dolgoročna podnebna strategija do leta 2050	Osnutek pripravljen.
	Zakon o podnebnih spremembah	Osnutek pripravljen, v sprejetje po sprejetju strategije.
	Izboljšave železniške infrastrukture (elektrifikacija, posodobitev in nove naložbe na drugem tiru Divača–Koper) na 6. prednostnem projektu železniškega omrežja TEN-T, vključno z vlaganjem v logistične terminale.	Zakoni sprejeti in potrjeni, financiranje zagotovljeno z zakonsko podlago, izvedba projektov zaostaja.
	Obvladovanje trendov naraščanja javnega prometa, oblikovanje integriranega javnega potniškega prometa (IJPP).	Odločba o dodelitvi sredstev za projekt IJPP za sofinanciranje s sredstvi iz kohezijskega sklada (OP ROPI) je bila izdana 10. 10. 2011. Projekt mora biti končan do konca leta 2014. V letu 2013 morajo biti opravljeni pilotni projekti preverjanja integracije železniškega, avtobusnega in mestnega potniškega sistema.
Zmanjšanje končne rabe energije	Z razpisi Eko sklada in MG se bodo financirali različni ukrepi za podporo vlagateljem v javnem in zasebnem sektorju ter gospodinjstvom za povečanje energetske učinkovitosti in spodbujanje izkoriščanja decentraliziranih obnovljivih virov energije.	Izvedba predvidenih razpisov, poraba sredstev se je glede na minula leta bistveno izboljšala, vmesni cilji po Energetskem načrtu za učinkovito rabo energije so preseženi, saj smo dosegli 2,8 % prihrankov namesto predvidenih 2,5 %.
Delež zgodnjih osipnikov ne bo presegel 5 %.	Povečanje števila študijskih programov in poklicnih standardov, za katere lahko študentje pridobijo strokovna znanja in poklicne kvalifikacije v programih višješolskega izobraževanja.	Pri vpisu v srednje in višje strokovno izobraževanje je bilo ustavljeno razmeščanje programov, kar pomeni prvi korak k urejanju mreže izobraževalnega sistema in varovanje kakovosti izvedbe programov v javnem šolstvu.
	Sprememba zakona o štipendiranju	Sprejeto na Vladi RS ne v DZ.
40 % generacije, stare od 30 do 34 let, bo imelo diplomu terciarnega izobraževanja.	Prenovljen Nacionalni program visokega šolstva za obdobje 2011–2020.	NPVŠ je bil 24. maja 2012 sprejet v državnem zboru.

	Sprejetje novega zakona o visokem šolstvu.	Ni realizirano.
	Izdelava pregledne podatkovne zbirke z evidencami o študentih, diplomantih, izvajalcih dejavnosti v visokem šolstvu in razvidom visokošolskih zavodov.	Razvoj e-VŠ je v zaključni fazi. Dokončati je treba še vnos vseh podatkov in preskusiti delovanje sistema.
Število ogroženih z revščino in socialno izključenostjo bomo zmanjšali za 40.000 (glede na izhodiščno leto 2008, ko je bilo to število 360.000 ljudi).	Programi socialne aktivacije (zajetje ranljivih ciljnih skupin).	Zakon o socialnovarstvenih prejemkih 35. in 40. člen, se je začel uporabljati leta 2012. Zavod RS za zaposlovanje bo leta 2012 izvedel razpis za programe socialne aktivacije (EU-sredstva). 13.266 vključitev prejemnikov denarne socialne pomoči v ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Izvaja se ukrep spodbud delodajalcem za zaposlitev dolgotrajnih prejemnikov denarne socialne pomoči (zelo malo vključenih).
	Spodbudam za socialno podjetništvo, namenjeno ustvarjanju novih delovnih mest za težje zaposljive ciljne skupine (ustvarjanje novih in/ali širjenje obstoječih tržnih dejavnosti).	Sprejet zakon o socialnem podjetništvu.
	Zvišanje minimalnega dohodka za najbolj ranljive	Zakon o socialnovarstvenih prejemkih, uporabljeni se je začel leta 2012.
	Zakon o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev	Sprejeto v državnem zboru, učinki zakona bodo vidni leta 2012.
	Zakon o socialnovarstvenih prejemkih	Sprejeto v državnem zboru, učinki zakona bodo vidni leta 2012.
Evro-plus pakt zaveze		
POVEČEVANJE KONKURENČNOSTI		
Ohranjanje konkurenčnosti z omejitvijo rasti stroškov dela	Rast stroškov dela na enoto proizvoda v Sloveniji mora biti počasnejša od rasti v najpomembnejših trgovinskih partnericah.	Stroški dela na enoto proizvoda v letu 2011 se znižujejo, vendar manj kakor v EU.

	Dogovor s socialnimi partnerji o ključnih zavezah glede minimalne plače, povprečne rasti plač do rasti produktivnosti in o ključnih strukturnih spremembah.	Dogovor s socialnimi partnerji poteka, na prvem srečanju Ekonomsko-socialnega sveta je vlada predstavila pogajalska izhodišča.
	Podaljšanje dogovora za javni sektor, ki naj bi zagotavljal zaostajanje plač v javnem sektorju za rastjo plač v zasebnem sektorju tudi v letu 2012.	Sprejet Zakon o interventnih ukrepih za leto 2012. Zakon omejuje rast javnih izdatkov za plače, pokojnine in socialne transfere v skupni letni višini 300 mio. evrov.
Spodbujanje raziskav in razvoja (R in R) ter učinkovitejše visoko šolstvo.	Povečanje vlaganj javnih sredstev v raziskave in razvoj na 1 % v letu 2012 ter nadaljnje spodbujanje zasebnih vlaganj, ki odgovarjajo na družbene izzive.	Zaradi proračunskih omejitev cilj ne bo v celoti dosežen. Slovenija je v letu 2011 (pred rebalansom) namenila za R in R 239,2 mio. evrov proračunskih sredstev, kar je za 10 % manj kakor leta 2010. To v deležu BDP pomeni 0,66 % ali 0,04 odstotne točke več kakor v letu 2010.
	Doseganje deleža prebivalstva v starosti od 30 do 34 let s terciarno izobrazbo v višini 32 % v letu 2012, ki bo ustrezalo bodočim potrebam na trgu dela in krepilo konkurenčnost gospodarstva.	Leta 2010 je delež prebivalstva od 30 do 34 let s terciarno izobrazbo že dosegel 34,8 %. Ta delež je leta 2009 znašal 31,6 %, 2008 pa 30,9 %.

<p>Spodbujanje internacionalizacije in tujih neposrednih investicij</p>	<p>Povečanje finančnih spodbud za tuje neposredne investicije (TNI) v višini 30 % v letu 2012 glede na leto 2011 z namenom povečati delež tujih neposrednih investicij in povečati število zaposlenih.</p>	<p>V letu 2011 je bilo za javni razpis za TNI namenjenih 8 mio. evrov, projekti pa bodo v pogodbenem roku ustvarili 686 delovnih mest. Poleg tega je bilo po posebnem postopku v skladu z Zakonom o spodbujanju tujih neposrednih investicij in internacionalizacije podjetij odobrenih za pribl. 16,35 mio. evrov finančnih spodbud po posebnem postopku trem podjetjem, od česar je bilo leta 2011 izplačanih 9.942.133,00 evrov. V okviru teh projektov bo najpozneje v treh letih po zaključeni investiciji ustvarjenih 1171 novih delovnih mest. V primerjavi z letom 2010 se je višina dodeljenih finančnih spodbud za tuje neposredne investicije (po javnem razpisu in po posebnem postopku skupaj) povišala za več kakor 70 %.</p>
	<p>Povečanje sredstev za spodbujanje internacionalizacije slovenskih podjetij v višini 15 % v letu 2012 glede na leto 2011 za spodbuditev izvoza.</p>	<p>V letu 2011 je bilo za internacionalizacijo namenjenih 2,2 mio. evrov. Za leto 2012 je v veljavnem proračunu 3,6 mio. evrov. Cilj bo dosežen, če sredstva z rebalansom proračuna za 2012 ne bodo zmanjšana.</p>
<p>Izboljšanje poslovnega okolja</p>	<p>Zmanjšanje administrativnih bremen za 25 % do leta 2012: pregledanih je bilo 3529 predpisov in ocenjenih 1449 mio. evrov administrativnih bremen, ki jih zakonodaja povzroča poslovnemu sektorju in državljanom. Na podlagi analize zunanjih izvajalcev je bilo ocenjeno za 373 mio. evrov potencialnih prihrankov za gospodarstvo in državljanje.</p>	<p>Zastavljeni program se izvaja, identificiranih je bilo 298 ukrepov za zniževanje ovir, od tega sta 102 že realizirana. Vzpostavljen je bil portal (www.minus25.gov.si), namenjen seznanitvi z aktualnimi informacijami o izvedbi programa in objavi dobrih praks, izpisu poročil o administrativnih bremenih na posameznem v programu izmerjenem predpisu (zakonu, uredbi, pravilniku ...) ter prejemanju dodatnih predlogov uporabnikov za poenostavitve.</p>

	Deregulacija dejavnosti in poklicev: na novo bo določen okvir poklicev javnega interesa, ki bodo ostali regulirani.	V pripravi je ciljni raziskovalni program (CRP), ki bo do maja 2012 opredelil dejavnosti in poklice, ki jih je mogoče deregulirati.
SPODBUJANJE ZAPOSLOVANJA		
Spodbujanje varne prožnosti in povečanje zaposlenosti	Povečanje varnosti oseb, ki so izgubile zaposlitev, povečanje uspešnosti in učinkovitosti izvajanja ukrepov aktivne politike zaposlovanja, zmanjšanje administrativnih obremenitev za podjetja in osebe na trgu dela, povečanje nadzora nad institucijami na trgu dela, vseživljenjska karierna orientacija. Uveljavitev Zakona o urejanju trga dela.	Izvaja se nov Zakon o urejanju trga dela (omogoča upravičenost do nadomestila za brezposelnost za mlade, ki so izgubili službo za določen čas).
NADALJNI PRISPEVEK K VZDRŽOSNTI JAVNIH FINANC		
Dosledno uveljavljanje Nacionalnega reformnega programa in Pakta za stabilnost in rast.	Zakonska opredelitev in določitev srednjeročnega fiskalnega okvira: zakonska omejitve za višino dolga države. Sprejetje novele Zakona o javnih financah.	Vlada je v državni zbor poslala predlog za spremembo Ustave Republike Slovenije in Zakona o fiskalnem pravilu.
	Dosledna ureditev dokumentov in načina razvojnega načrtovanja (hierarhija, določitev prednostnih nalog, potrebne spremembe v programskih dokumentih). Sprejetje Zakona o razvojnem načrtovanju.	Zakon o razvojnem načrtovanju ni bil sprejet.
	Prestrukturiranje javnofinančnih izdatkov tako, da bo zagotovljena trajnost pokojninskega sistema in hkrati doseženi javnofinančni cilji. Priprava novega predloga sprememb pokojninskega sistema. Do sprejetja novega zakona je potreben letni prihranek v javnofinančnih odhodkih v višini 0,6 % BDP.	Prestrukturiranje javnih financ je začeto okviru rebalansa proračuna za leto 2012. Predlog se usklajuje s socialnimi partnerji.

Doslednejša delitev socialnih dajatev	Uveljavitev »enotne vstopne točke« in poenotenje meril za dodelitev štirih vrst transferjev in devetnajstih vrst subvencij, za katerih dodelitev se preveri premoženjsko stanje upravičencev. Uveljavitev Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev.	Začetek izvajanja Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev v januarju 2012.
OKREPITEV FINANČNE STABILNOSTI		
Izboljšanje stabilnosti največjih slovenskih bank	Dokapitalizacija NLB in NKBM.	Dokapitalizacija NLB v višini 250 mio. evrov in dokapitalizacija NKBM v višini 104,3 mio. evrov sta bili končani v letu 2011. Do junija 2012 bo treba ponovno dokapitalizirati NLB. Odprto ostaja vprašanje virov.
Prestrukturiranje bančnih portfeljev	Spodbujanje bank, da naložbe v podjetja v težavah prodajo zasebnim skladom za prenovo podjetij, s čimer bi izboljšale svoj denarni tok in omogočile podjetjem ponovno normalno delovanje pod lastništvom teh skladov.	Obstaja zasebna pobuda, ki še poteka. Sprememba zakona o finančnem poslovanju v postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju je bila sprejeta na vladi in poslana v državni zbor. Sprememba zakona o prevzemih. Sprememba zakona o hipotekarni obveznici je bila sprejeta na vladi in poslana v državni zbor.
Učinkovitejše upravljanje državnega (finančnega) premoženja	Določitev jasne strategije naložb, ki imajo za državo prednostni pomen, in določiti način njihovega korporacijskega upravljanja in financiranja glede na javnofinančne omejitve. Sprejetje novele Zakona o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije.	Strategija upravljanja naložb ni sprejeta. Sprejeta je sprememba Zakona o upravljanju kapitalskih naložb Republike Slovenije, do sprejetja strategije.
Ovire za rast		
Zmanjšanje splošnega javnofinančnega strukturnega primanjkljaja in zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti javnih financ, zlasti ob upoštevanju staranja prebivalstva in predvsem z reformo pokojninskega sistema.	Zakonska opredelitev in določitev srednjeročnega fiskalnega okvira.	Zakon ni bil sprejet.

	Sprememba pokojninskega sistema	Zakon zavržen na referendumu.
Povečanje konkurence v sektorju storitev in odpravljanje pomanjkljivosti v poslovnem okolju.		
Spodbujanje inovacijske sposobnosti in povečanje skupnih vlaganj v R in R.	Leta 2010 je bilo v Sloveniji v vseh sektorjih, v katerih se je izvajala raziskovalno-razvojna dejavnost (RRD), porabljenih za skupaj 745,9 milijona evrov ali 14 % več sredstev kakor v letu 2009. Sredstva za RRD so se povečala v poslovnem (19 %) in visokošolskem sektorju (8 %). Na višjo vrednost podatka o skupni porabi sredstev za RRD in hkrati podatka o povečanju sredstev za RRD v poslovnem sektorju je v letu 2010 poleg večjih vlaganj v to dejavnost vplival tudi razširjen izbor poročevalskih enot. Iz državnih virov je bilo za RRD namenjenih 263,1 milijona evrov finančnih sredstev ali 35 % vseh sredstev za RRD. V zadnjih letih pomenijo pomembnejši vir financiranja RRD v Sloveniji tudi sredstva iz tujine – ta so v opazovanem letu znašala 44,8 milijona EUR, to je za 13 % več sredstev kakor prejšnje leto – k temu prispevajo tudi ukrepi, kot so centri odličnosti in kompetenčni centri. V letu 2011 je bil tudi javni razpis za razvojne centre gospodarstva, rezultati v raziskovalno-razvojne dejavnosti vključenih podjetij se pričakujejo v prihodnjih treh letih.	
Preusmeritev vlaganja v človeški kapital, predvsem v terciarnem izobraževanju, k dejavnostim z višjo dodano vrednostjo.	Prenovljen Nacionalni program visokega šolstva za obdobje 2011–2020.	NPVŠ je bil 24. maja 2011 sprejet v državnem zboru.
	Sprejetje novega zakona o visokem šolstvu.	Ni realizirano.

Povečanje prožnosti za izboljšanje delovanja trga dela in zagotavljanje boljše usklajenosti plač in produktivnosti.	Spremembe Zakona o delovnih razmerjih.	Ni bilo sprememb.
Usklajevanje potreb trga dela in kvalifikacij.	Programi aktivne politike zaposlovanja, namenjeni usposabljanju in izobraževanju.	V pripravo in potrjevanje nacionalnih poklicnih kvalifikacij je bilo 3148 vključitev (dostop in potrjevanje neformalnega usposabljanja).
	Posodobitev Zavoda RS za zaposlovanje.	Se izvaja.
	Ukrepi vseživljenjskega učenja	12.892 vključitev v razna usposabljanja in izobraževanja.
Zmanjšanje segmentacije na trgu dela ter povečanje udeležbe mladih in starejših na trgu dela.	Spremembe Zakona o delovnih razmerjih.	Ni bilo sprememb.
	Zakon o malem delu	Zavrnen na referendumu.
	Zakon o urejanju trga dela	Se izvaja.
Drugi ukrepi iz NRP		
Izboljšanje institucionalnih pogojev za delovanje podjetij in vzpostavitev učinkovitejše javne uprave.	Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih	Sprejet in uveljavljen.
	Novela zakona o DDV	Sprejeta in uveljavljena.
	Zakon o javnih naročilih	Sprejet in uveljavljen.
	Uvedba davčnih blagajn	Sprejeto na vladi, v potrditvi v državnem zboru.
	Spremembe zakona o državnem tožilstvu, spremembe Kazenskega zakonika, zakona o kazenskem postopku, zakona o sodiščih.	Sprejeto in uveljavljeno.
	Spremembe Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju	Sprejet in uveljavljen.
	Prestrukturiranje bančnih portfeljev s prodajo podjetij v težavah zasebnim skladom za	Ustavljeno.

	prenovo podjetij (»corporate turnaround found«).	
	Zakon o hipotekarni in komunalni obveznici	Sprejet na vladi, poslan v državni zbor.
	Zakon o prevzemih	Sprejet na vladi, poslan v državni zbor.
	Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju	Sprejet na vladi, poslan v državni zbor.
	Sprememba zakona o gospodarskih javnih službah.	Ustanovljena medresorska delovna skupina.
	Nov zakon o izvajanju dejavnosti splošnega pomena v negospodarskem sektorju.	Sprejet samo na vladi, ni v veljavi. Do konca 2012 se pripravijo izhodišča za sistemsko ureditev izvajanja dejavnosti splošnega pomena v negospodarskem sektorju s poudarkom na ureditvi statusnih oblik zavoda (javni in zasebni zavod), opredelitvi vsebine in postopka podeljevanja koncesij ter opredelitvi tržne dejavnosti zavodov.
	Prilagoditve na področju upravljanja javnih institucij in javne uprave.	Ustanovljene so bile neodvisne agencije, začela se je koncentracija nalog na enem mestu.
	Posodobitev plačnega sistema in sistema javnih uslužbencev.	Ni sprememb.
	Zakon o zemljiški knjigi, ki bo zagotovil celovito informatizacijo vseh postopkov v zvezi s poslovanjem zemljiške knjige.	Zagotovljen e-dostop do zemljiške knjige.
Spodbujanje podjetništva in konkurenčnosti	Prenova sistema za spodbujanje razvoja in rasti podjetij: tvegani kapital (Slovenski podjetniški sklad)	6 podprtih družb tveganega kapitala

	Vlada je tudi sprejela Program za spodbujanje internacionalizacije 2010–2014 in sprejete dopolnitve Zakona o spodbujanju tujih neposrednih investicij in internacionalizacije podjetij (februar 2011).	V letu 2011 je bilo po posebnem postopku izplačanih za 9.942.133 evrov spodbud za tuje neposredne investicije po posebnem postopku, kar je za 79,3 % več kakor v letu 2010.
	Ukrepi za krepitev konkurence in nadzor nad morebitnim omejevanjem konkurence na trgu.	Ustanovitev neodvisne Agencije za varstvo konkurence (UVK) 1. januarja 2012.
	Glavne izvajalske agencije: Javna agencija RS za podjetništvo in tuja vlaganja, Slovenska turistična organizacija ter Tehnološka agencija Slovenije se bodo prestrukturirale in povezale tako, da bodo tudi s Slovenskim podjetniškim skladom in Javno agencijo za raziskovalno dejavnost oblikovale celovitost podpornih agencij in sklada.	Pripravljen načrt prestrukturiranja in združevanja.
	Posodobitev koprskega tovarnega pristanišča glede na naraščajoče zahteve po kakovosti in raznovrstnosti storitev ter razvoj javnih letališč za mednarodni zračni promet.	Predvideno financiranje iz EU-sredstev – vplovnega kanala v bazen I koprskega tovarnega pristanišča (izvedba poteka), gradnja potniškega terminala na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana (zdaj se čaka odobritev Evropske komisije) in posodobitev Letališča Edvarda Rusjana Maribor (projekt poteka). Načrtovano je tudi vlaganje v investicije in investicijsko vzdrževanje letališke infrastrukture na letališču v Mariboru ter spodbujanje razvoja letalskega prometa – odpiranje novih linij.
	Izboljšava učinkovitosti celotnega logističnega sistema	Zaostankov po kazalniku Logistics Performance Index Slovenija za enkrat ni izboljšala.

	<p>Nadaljevanje prestrukturiranja Družbe za avtoceste RS (DARS) in sistema slovenskih železnic ter povezanih družb v logističnem sistemu.</p>	<p>Preoblikovanje DARS je po veljavni zakonodaji končano, vendar bodo preučene dodatne možnosti za razširitev vsebine koncesijskega razmerja z DARS tako, da bi ta kot koncesionar za svoj račun izvajal še več nalog, kar bi zmanjšalo proračunske izdatke. Preučene bodo tudi možnosti za spremembo upravljanja DARS. Prav tako je skladno z veljavno zakonodajo končano preoblikovanje sistema Slovenskih železnic.</p>
	<p>Uveljavljena bo pravna in funkcionalna ločitev med tržnimi in reguliranimi dejavnostmi v elektrodistribucijskih podjetjih. Posodabljanje storitev energetske distribucije in prenosa, tudi z gradnjo pametnih omrežij.</p>	<p>Preoblikovanj je izvedeno. Projekt pametnih omrežij izvaja sistemski operater distribucijskega omrežja z distribucijskimi podjetji.</p>